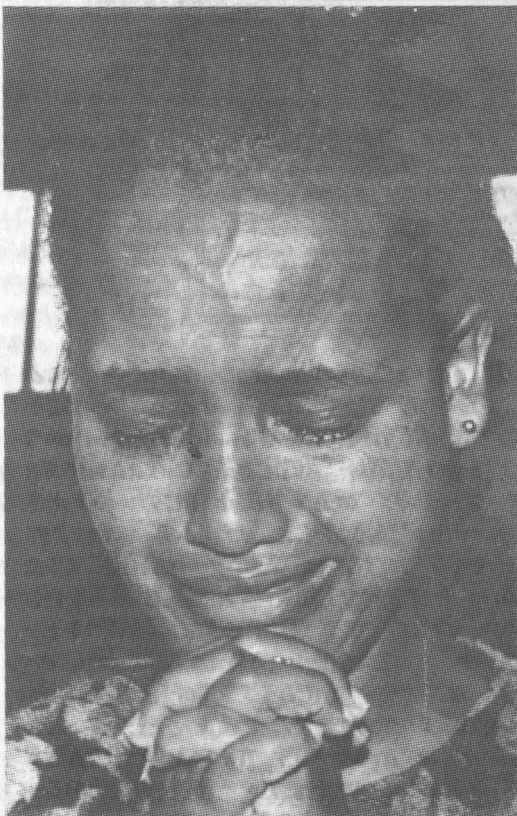

ምዕራፍ ሦስት

የቤተ ክርስቲያናት

የኤሎሄ እና የሃሌ ሉያ ዓመታት

ፎቶ፣ በጥበቡ መንግሥት
ወርላድ ቪዥን ኢትዮጵያ

አብርሃም ሽበታና ዮናስ ሐኔቶ
ካምባ ታላ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን

**«በዓለም ሳላችሁ መከራ አለባችሁ፤ ነገር ግን አይዞአችሁ፤
እኔ ዓለምን አሸንፌዋለሁ።»
(ዮሐ. 16፥33)**

ወንጌል እየተሰበከ ከእኛ ዘመን የደረሰው መስዋዕትነት እየተከፈለበት ነው። ሰዎችን ከሰይጣን ግዛት የማውጣት ዘመቻ ስለሆነ ውጊያው ቀላል አይደለም። ብዙዎቹ የወንጌል አርበኞች በሥጋቸውና በነፍሳቸው ተወራርደው በከፈሉት ታላቅ ዋጋ ነው - እኛ የበቀልነው። እየሞቱ ህያዋን የሆኑ፤ እየተዋረዱ የከበሩ፤ እየተሸነፉ ድል የተቀዳጁ አባቶቻችን ያለፉበት የክርስትና ጎዳና የመረረ ነው።

እያንዳንዱ ዘመን ቅዱሳን የሚፈተኑበት የራሱ የፈተና ዓይነት እንዳለው የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ያስተምረናል። አንዳንዱን ዘመን ቀናዒ የሃይማኖት ሰዎች ሠልጥነውበት ቅዱሳን ሲሰደዱ ኖረዋል። «የእኛ ሃይማኖት ከእናንተ ሃይማኖት ይልቃል» የሚል ትምክህት አንግበው። የአንዳንዱ ዘመን መለያ ደግሞ ነገሥታትና ካህናት ግንባር ፈጥረው የፈጸሙት አመፅ ገንኖ የሚተረክበት ነው። በዚህን መሰሉ ዘመን ቅዱሳን የምድራዊ ዜግነት መብት ተነፍገው፤ የሰብዓዊ ርህራሄ ብይን ርቋቸው በደማቸው ዘር ቤተ ክርስቲያን ያበበችበት ወቅት ነው።

የእኛ ትውልድና ዘመን የመከራ ጉዝ ደግሞ የተለየ የራሱ ቃና ነበረው። «አምላክ የሚባል ተመላኪ የለም!» የሚል ፍልስፍና የሚያራምደው ኮሚዩኒዝም አማኞችንም ከመተናኮል አልፎ ተርፎ ሰላፍ የወጣው በራሱ በሕያው እግዚአብሔር ህልውና ላይ ነበር። እግዚአብሔር የሚባል ፈጣሪ የለም በማለት ቤተ ክርስቲያናትን በማቃጠልና በመዝጋት፤ ቅዱሳንን በማሰርና በመግደል ፍልስፍናው ለተወሰኑ ዓመታት የብዙ የዓለም ሕዝቦች ሃይማኖት ወደ መሆን ትምክህት ተቃርቦ ነበር።

ሀገራችን ኢትዮጵያም ይህንን በሞት መላእክት የሚነዳ ፍልስፍና ለተወሰኑ ዓመታት አስተናግዳለች፤ «የማርክሲዝም ሴኒኒዝም ሳይንስ ለኢትዮጵያ ሕዝብ የተሰጠ ሃይማኖት በመሆኑ ፍልስፍናውን የሚነካ፤ የሚጋፋ ወይም የሚያናንቅ ሁሉ ሥርዐት የሌለው ኃጢአት እንደፈጠረ ይቆጠር ገባ።»⁹⁶ በማለት አንድ ጸሐፊ የተጠቀመበት ገለጻ ወቅቱን በሚገባ ይገልጻል።

⁹⁶ የሐንስ ሙሉጌታ፤ አጥፍቶ መጥፋት፤ 1984 ዓ.ም. ገጽ 168

ለቤተ ክርስቲያን አብዝቶ ማበብና ፍሬ ማፍራት ማዳበሪያው መከራ ነው። ቤተ ክርስቲያን በተጠቃች ቁጥር ትገዝፋለች - በተገፋች ቁጥር ትጸናለች። በተሰደደች መጠን ታስፈራለች።

ቅዱሳንም እንደዚሁ - ጠፋ ሲባል ይበዛሉ። አበቃላቸው ሲባል ይለመልማሉ። በመከራ እቶን ውስጥ ኢምንት ሆነው ተጥለው - እልፍ ሆነው በዝተው ይወጣሉ። ወደ ወህኒ የሚጣሉት የድል ዝግሬ እየዘመሩ ነው። ከወህኒ ሲፈቱም ዝግሬያቸው ድል በድል ነው። የተጻፈው መፈጸሙ፣ በአምላክ እስትንፋስ የተነገረው መሆኑ ርግጥ ነው። ሁሉም ያልፋል - የአምላካችን ቃል ግን ሕያው ሆኖ ለዘለዓለም ይኖራል።

ይህ ምዕራፍ የሚተርከው ይህንኑ የቅዱሳን ገድል፣ የአምላካችንን አስደናቂ የማዳን ኃይልና የአሳዳጆችን የመከራ ዓይነት ይሆናል። ከፋቱና አመጹ ታሪክ ሆኖ አልፍዋል። ቤተ ክርስቲያን ግን አታልፍም፣ ሕያው ነች፤ ነበረች፣ አለች፣ እስከ ሙሽራው ኢየሱስ ዳግም ምዕዓት ድረስ ትኖራለች። ለዘለዓለምም ትከብራለች፤ ቅዱሳንም እንዲሁ በእረኛቸው ኃይል ተማምነው፤

«በምት ጥላ መካከል እንኳ ብሄድ፣ አንተ ከእኔ ጋር ነህና ከፋውን አልፈራም፤ በትርህና ምርኩዝህ እነርሱ ያጽናኑኛል።» (መዝ. 23፥4) በሚለው የድል ቃል ከፋውን ዘመን በሃሌሉያ ዝግሬ ተሻግረውታል።

ኮሚዩኒስታዊ የባህል አብዮት ጽንሰ ሃሳብ

የኮሚዩኒዝምን ርዕዮተ ዓለም ያራመዱ ሀገሮች ዋነኛና ቀዳሚ ያደረጉት ሥራቸው የሕዝቡን ሃይማኖት፣ ነባር ባህሎች፣ እሴቶችና ወጎች ሙሉ ለሙሉ በማውደም፤ «ዓለም አቀፋዊ ወዛደራዊ ባህል» የሚሉትን አዲስና ሥርዓት አልበኝነት የሚያንጸባረቅበትን ፍልስፍና መገንባት ነበር።

የምሥራቅ አውሮፓዎቹ ኮሚኒስት ሀገሮች ይህንኑ አሳዛኝ እርምጃ በመውሰድ ሕዝባቸውን ሃይማኖት አልባና የባህል ድሃ በማድረግ አምላክ የለሽ ዜጋ ፈጥረው ነበር። ሶቭዬት ኅብረት፣ ሃንጋሪ፣ ቡልጋርያ፣ ፔኮዝሎቫኪያ፣ ሩማኒያ፣ ኩባ፣ ሶሜን ኮሪያ፣ ምሥራቅ ጀርመን፣ ቪትናም ወዘተ. ይህንን መሰሉን እርምጃ በመውሰድ በቀዳሚ ዋቢነት ይጠቀሳሉ። ኢትዮጵያም በዚህን መሰሉ ሥርዓት ውስጥ ያለፈች ስለሆነ ለትምህርት ስለሚጠቅምና የዘመኑን ከፋት ባሰብን ቁጥር አምላካችን ያደረገልንን ጥበቃና ርዳታ እኛም እንዳንዘነጋው መጪው ትውልድም እንዲ ያስታውሰው መዘከሩ ግድ ይሆናል።

ትውስታ - የባህል አብዮት ባካሄዱ ቀዳሚ ሀገሮች የተስተዋለው የክርስቲያኖች ጽናት

ኢትዮጵያ ፈለገን የተከተለችው የቻይና የባህል አብዮት ዘመቻ ከላይ ከተዘረዘሩት ሀገሮች ሁሉ የከፋ ነበር። የቻይናው የባህል አብዮት በኢትዮጵያ ውስጥ ተግባራዊ እንዲሆን መወሰኑንና የእግዚአብሔርን ጣልቃ ገብነት ሊያሳይ ስለሚችል በቅድሚያ የቻይናን ልምድ እንመለከታለን። የቻይና ኮሚዩኒስት ፓርቲ ማዕከላዊ ኮሚቴ ነገስት 5 1966 ዓ.ም. «የባህል አብዮት ዘመቻ» በመላው የቻይና ግዛቶች እንዲደረግ ወሰነ። ዘመቻውንም ሊቀመንበር ማኦ ዜዱንግ በይፋ ከፈቱት። የዘመቻው ትኩረት አራት ጓላቀር እርጌ ያሏቸውን ነገሮች ከመላው ቻይና ግጥፋት በሚል ዓላማ ላይ ያተኮረ ነበር፤

- ጓላቀር አስተሳሰቦችን
- ያፈኹ ባህሎችን (ሄይግናቶችን፣ የሚሲዮን ተቋማትንና ከውጪ ሀገር ወደ ቻይና የገቡትን ነገሮች ሁሉ ይጠቀሳል።)
- የረጅም ልማዶችን
- አርጌ ወጎችን

ከምድረ ቻይና እንዲወገዱና «አዳዲስ አስተሳሰቦች፣ ወዛደራዊ ባህሎች፣ ሕዝባዊ ልማዶች፣ ተራማጅ ወጎች በጓላ ቀሮቹ መቃብር ላይ እንዲያብቡ» የሚል ግብ ነበረው።

ይህንንም የባህል አብዮት ዘመቻ በቀዳሚነት እንዲያስፈጽሙ ከመላው ቻይና ቱጥራቸው 130,000,000 የሚሆኑ፤ «የቀዩ ወር እምቡጥ አበቦች» በሚል ስያሜ የሚታወቁ ታዳጊ ወጣቶች ተመለመሉ። የሚለብሱት ልዩ ዩኒፎርም ተዘጋጅላቸው፣ በግራ ኮሌታቸው ላይ የሚለጥፉት መታወቂያ ገርግ ተደረገላቸው። እነዚህ የዘመቻው ዋና አስፈፃሚ ነፍስ ያላወቁ ታዳጊ ወጣቶች እንደ ፖሊስ፣ እንደ ዐቃቤ ሕግ፣ እንደ ዳኞች ፍርድ ሰጪ፣ እንደ ውሳኔ አስፈፃሚ አካል ሆነው እንዲንቀሳቀሱ ገደብ የሌለው ምሉዕ በኩለሄ የሆነ ሥልጣን ከመንግሥት ተሰጥቷቸው ነበር።

እናም የሊቀመንበር ማኦ ዜዱንግን ፎቶግራፍ በማውለብለብ የጥፋት ዘመቻውን ተግባራዊ ለማድረግ የቻይናን ምድር ከዳር ዳር ወርረው በአዋር ቀናት ውስጥ ምድሪቱን ገለባበጡ። ቤተ ክርስቲያናት ሙሉ ለሙሉ ፈረሱ። ተቃጠሉ።

የወንጌል አማኞችና ሚሲዮናዊያን ተቀጠቀጡ። ወደ ወህኒ ተጣሉ። ተገደሉ። መጽሐፍ ቅዱሶች ቤንዚን እየተርከፈከፈባቸው ተቃጠሉ።

ወንጌላዊያንና መጋቢዎች፣ የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎችና ቀላውስት በየአውራ ጎዳናዎች ላይ በገመድ እየተጎተቱ፣ ጋሪና መኪና በላያቸው ላይ እየተጓዳ በመስዋዕትነት አለፉ። የታሪክ ሰነዶችና ቅርሳ ቅርሶች እንዳልነበሩ ሆኑ። ሲሚናሪዎችና የመጽሐፍ ቅዱስ ኮሌጆች ተበረቡና፣ ተዘረቱ። ማናቸውም የምዕራብ ሀገሮች መጻህፍት፣ ቴፕሪኮርደሮች፣ አልባሳት፣ የዶግ አመድ ሆኑ። አሮጊቶችና ሽማግሌዎች ተዋረዱ፣ ከዚህም ከፍ ብለው የታወቁ የመ-ዚቃ ሰዎች፣ ታላላቅ የሀገሪቱ መምህራንና ደራሲዎች፣ ምሁራንና አንጋፋ የጥበብ ሰዎች፣ ዶክተሮችና ፈላስፋዎች በየአደባባዩ ተንበርክከው ተገረፉ፣ ቀንና ሌት ተሰቃዩ። ከምዕራባውያን ሀገሮች ተምረው የመጡ የሀገሪቱ ምሁራን ልጆች እየታደኑ ወደ ወህኒ ቤት ተጣሉ። ማንኛውም ፀጉር ለውጥ የውጪ ዜጋ በአንድ አካባቢ እየተሰባሰበ ቅጣቱን ተቀበለ።

«ቀዩ የኮሚኒስቶች ባንዲራ በአሮጊዎቹ ላይ ቀር ዜጎችና ባህሉን መቃብር ላይ ተውለበለበ ተብሎም ፈሽታ ተደረገ።» የአደባባዮች፣ የጎዳናዎች፣ የታሪካዊ ቦታዎች ስም በአንድ ጀንበር ተለወጠ። «ምሥራቅ ቀይ ጎዳና» የሚሉ ዓይነት ስያሜዎች በዙ። አልፎም ተርፎ ዓለማተፋዊ ትርጉም ያላቸው የትራፊክ መብራቶችም ባይቀሩ ትርጉማቸው ተለወጠ። «ቀይ መብራት» የሚሠጠው የ«ቁም» ምልክት በ«እለፍ» ትዕዛዝ ተለወጠ። የምዕራባውያን መ-ዚቃዎች ታገዱ። የኮሚዩኒዝም መወደሶች ገነኑ። መንፈሳዊ መዝሙሮች የሕዝብ ጠላት ተብለው ተወገኑ።

የሊቀመንበር ማኦ ቀዩቀ መጽሐፍ የእያንዳንዱ ቻይናዊ መጽሐፍ ቅዱስ እንድትሆን ተወሰነ። ምግብ ሲቀርብ እያንዳንዱ የቤተሰብ አባል ተንበርክኮ በሊቀመንበር ማኦ ስም እንዲጻጻይ ተደነገገ። ጸሎቱም ማኦ ዜዱንግን የሚያወድስ ብቻ ሆነ። (ከ1966-1976 እ.ኤ.አ) ባሉት አሥር ዓመታት ጊዜ ውስጥ የተካሄደው «የባህል አብዮት ዘመቻ» እራሷን ቻይናንና ትውልዷን መልሶ በላ።

ለዘመናት ያካበተችው ባህሏ በአሥር ዓመታት ጊዜ ውስጥ ወደመ። ፍትሕና ህግ ከምድሪቷ ጠፍቶ ቻይና ራሷን በራሷ በመግደል ታሪክ ይቅር የማይለውን አፍረት፣ በዜጎቿና በሕዝቦቿ ላይ ፈጸመች። ያንደደችው የአብዮት ወላፊን ሕዝቧንና ከብሯን በልቶ እርቃኗን አስቀራት፤ ማኦ ዜዱንግ ሴፕቴምበር 9/1976 ዓ.ም. ሲሞቱ የባህል አብዮትም ቻይናን አብሮ ቀበራት። ማኦ ሞቱ፣ የባህል አብዮቱም ታገደ።

ጊዜ የጣላቸው የባህል አብዮተኞችም በሀገሩና በሕዝቡ ላይ ስለፈፀሙት ይቅር የማይባል ግፍ እየታደኑ በአሳፋሪ ሁኔታ ለሕዝብ ፍርድ በተራቸው ቀረቡ።⁹⁷

የዕድቅና የእውነት ፀሐይ በቻይና ምድር አብርቶ የእግዚአብሔር ፍርድ በተገለጠ ጊዜ አሳዳጆች ተዋርደው እንደ እንጉዳይ ያበቡ ተሳዳጆች አብያተ ክርስቲያናት ከጨለማው ውስጥ እየዘመሩ ብቅ አሉ። ከባህል አብዮቱ ቀደም ብለው የነበሩት ኢምፓት ክርስቲያኖች እልፍ ሆነው በአደባባይ ታዩ። ጥቂት የሚባሉት የወንጌላዊያን አብያተ ክርስቲያናት አጥቢያዎች እንደ ባህር አሸዋ በዝተው ቻይናን አጥለቀለቋት። አንድ የቻይና አንግሊካን ቤተ ክርስቲያን አገልጋይ ወቅቱን እንደሚከተለው ይገልጡታል፤

ያንን አስጨናቂ ዘመን የተሻገርነው አንዳችን ሌላችንን በማገልገል ነው። የመጽሐፍ ቅዱስን ክቡርነትና ብርቅነት የተረዳነው ያኔ ነው። እያንዳንዱ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ ለእኛ ሕያው የሆነ ትርጉም ይሠጠን ነበር። . . . ትንሣኤ የሚለው ቃል በእውነትም በቻይናዊያን ክርስቲያኖች ሕይወት ውስጥ ተፈፅጓል። መዋጀታችንንና መቀደሳችንን ያረጋገጥንበት ዳግግቂ ትንሣኤያችን ነበር። ሐዋርያው እውሉስ እንዳለው . . . የክርስቶስን ሞት በሥጋችን ተሸከመን የኖርንባቸው ግመታት ናቸው። እነዚያ አሥር የባህል አብዮት ግመታት የትንሣኤን እውነታነት ያረጋገጥንባቸው ግመታት ናቸው።⁹⁸ ብለዋል።

ከዚያ ድቅድቅ የመከራና የስደት ጨለማ ውስጥ በድል አድራጊነት የወጡት የቻይና ክርስቲያኖች በሰፊው የቻይና ምድር ማማ ላይ የቃሉን ዘር ሳይታከቱ በመዝራታቸው ወንጌል በመላው ሀገሪት ከፍ ብሎ ተውለበለበ፤ የኮሚዩኒዝም ከህደት በወንጌል እውነት ላይ ሊበረታ አልቻለምና።

የባህል አብዮቱና የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያናት

የዓለም አቀፉ ኮሚዩኒዝም አካል የሆነው የባህላዊ አብዮት ዘመቻ በኢትዮጵያ ውስጥ መቼና እንዴት እንደጀመረ የሚሠጡት አስተያየቶች የተለያዩ ናቸው። አንዳንዶች የኢትዮጵያ ብሔራዊ ዲሞክራሲያዊ አብዮት ፕርግራም ከታወጀበት ከሚያዝያ 1968 ዓ.ም. ጀምሮ ዘመቻው በስውር

⁹⁷ Carl Lawrence, *The Church in China*, 1985, and Britt Towery, *Church of China*, 1990, PP. 13-32
⁹⁸ Britt Towery, PP. 14-15

ተግባራዊ መሆን ጀምሯል በግለት ቀጥሎ የተመለከተውን የፕሮግራሙን ተራ ቁጥር አራት በመጥቀስ ይከራከራሉ!

«በትምህርት፣ በባህል፣ በጤናና በሌሎችም ግንባራዊ ጉዳዮች ላይ ሰፊ ዘመቻ በግድረግ ሰፊው ሕዝብ በአገሪቱ፣ በአካልና በባህል እንዲጸብር ለግድረግ»⁹⁹

የሚለው መሪ ሃሳብ የአዋጁ ማዕከላዊ ጉዳይ ስለነበር ዘመቻው የተጀመረው በዚሁ ዕለት ነበር በግለት ሃሳባቸውን ያተርባሉ።

ሌሎች የዲፕሎማቲክ ምንጮች ደግሞ የባህል አብዮቱ ይፋዊ እንቅስቃሴ የጀመረው በታህሣስ ወር 1971 ዓ.ም. እንደሆነ ያምናሉ። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ የወንጌላዊያን አብያተ ክርስቲያናት ስደት ተፋፍሞ መቀጠሉንም ይገልጻሉ።¹⁰⁰

ብዙዎች የሚስማሙት ግን ከላይ ከተጠቀሰው የታኅሣሥ ወር ጥቂት ቀደም ብሎ መስከረም 2/1971 ዓ.ም.ን መነሻ በግድረግ ነው። ዕለቱ የኢትዮጵያ አብዮት አራተኛ ዓመት የተከበረበት ተን ነው። በዚህን ዕለት መንግሥቱ ኃ/ማርያም! «የኢትዮጵያ ሕዝብ ለኢኮኖሚና ለባህላዊ ዕድገት ዘመቻ እንዲነሣ» በጋለ ወኔ በመስቀል አደባባይ ለተሰበሰበው በሺህዎች ለሚቆጠረው ሕዝብ ንግግር አደረጉ። ሊተመንበሩ የባህል ዘመቻውን አስፈላጊነት ለሕዝቡ ሲገልጹም በሚከተለው ሃገብ ላይ አጽንኦት ሰጥተው ነበር!

«በዚህ ግንባር ድል አድራጊነትህን አስካላረጋገጥህ ድረስ ተደጥሞት የተነሳህበትን ዓላማ ተግባራዊ ሆኗል ለግለት አይቻልም። ይህ ካልሆነ... የሶሻሊዝምን ፈር እከተላለሁ ግለት ዘበት ነው»¹⁰¹

በመጨረሻም ሕዝቡ ለኢኮኖሚና ለባህል ዕድገት ዘመቻው ተግባራዊነት መሉ ኃይሉንና እውቀቱን እንዲያውል እንደተለመደው ግራ እጃቸውን እውጥተው በመፈክር ሕዝቡ እንዲያረጋግጥላቸው ዘመቻውን በጩኸት አብስረዋል።

በዚያኑ በአራተኛው የአብዮት በዓል ዕለት የተደረገው ሌላው አስገራሚና ተቃራኒው ግጥምጥሞሽ «በአብዮት አደባባይ ዙባሪ በጎል

⁹⁹ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ዲሞክራሲያዊ አብዮት ፕሮግራም ጊያህያ 1968 ዓ.ም.

¹⁰⁰ Eide, Revolution and Religion in Ethiopia, 1996, P. 259

¹⁰¹ አዲስ ዘመን፤ መስከረም 6/1971 ዓ.ም.

ላይ። በመጀመሪያዎቹ ዓመታት የደርግ መንግሥት ዋነኛ ሽሪክ የሆነችውና ብዙውን ተዋክርዋን የኢትዮጵያ አብዮት የገረጀላት ቻይና እንደ ጠላት መውገዝ ነበር። ለተቀናቃኝ የፖለቲካ ደርጅቶች ድጋፍ ሰጥታለች ተብላ በዚያን ዕለት የበደለ ሥራዎቿ ከተዘረዘሩ በኋላ ቻይና የኢትዮጵያ ሕዝባዊ አብዮት ዋነኛ ጠላት መሆኗ «በአብዮት አደጣጭ ከብረ በኋላ ላይ» ይፋ ሆነ። ከዚያን ዕለት ጀምሮም በመገናኛ ብዙሃን መድረኮች ያገኙት ልዩ እርግጥን በቻይና ላይ ጠነክረው ጀመረ።

በሌላው አንጻር ደግሞ ልክ የዚያኑ ዕለት በርዕሰ ብሔሩ ንግግር ውስጥ የቻይናን ሞዴልና ልምድ የተከተለ የባህል አብዮት በኢትዮጵያ ምድር እንደሚካሄድ ይፋ ሆነ። በጣም የሚያሳዝነውና የሚያስገርመው የኢትዮጵያ አብዮት በአውሮ ድንበሩ ይጓዝ እንደነበር እንኳን የሀገሪቱ መሪዎች ያለግጧናቸው ነው። በአንድ ምላሽ ይረግጣሉ። በሌላው ምላሽ ደግሞ ይመርቃሉ። ቻይና የዚያን ዕለት በመፈከር እርግጥን፣ በመገናኛ ብዙሃን ውክት፣ ኢትዮጵያን «እንወዳለን በሚሉ» ሀገሮች አለንልን ባይነት ከመዳጀት ተርታ ተሠርዞ በጠላትነት ብትመደብም በአንጻሩ ደግሞ እርሷ ሀገሯንና ባህሏን፣ ሃይማኖቷንና ሕዝቧን፣ የዘመናት ወሳኝና አሴቷን ያቃጠላችበትን የባህል አብዮት ችቦና የግትጣጠያውን የፍልስፍና ቤንዚን ለኢትዮጵያ ያስረከበችበት ዕለት ነበር። ኢትዮጵያም የዚያን ዕለት ቻይናን ጠላት ብላ፣ በረቀቀ አሠራር በቻይና የተቀነሰበረውን የክህደት የባህል ዘመቻ ለግስፈፀም አሜን ብላ የተቀበለችበት ቀን ነበር።

ሌላው አስደናቂ ግጥምጥምሽ ደግሞ የሚከተለውን ይመልሳል። ኢትዮጵያ ቻይናን እንደ ጠላት ለሕዝቧ ባስተዋወቅች በዚያን ዓመትና በተቀረፈቧ ወራት ቻይና በአሥሩ ዓመት የባህል አብዮት ዘመቻዋ ወቅት በኮሚኒስቶች ባለፈች አጋፋሪነት ለጠፋው ጥፋት፣ ለወደመው ቅርስና ንብረት፣ በኳንቱ ለፈለሰው የንጹሃን ደምና ለቆሰለው የብዙዎች ህሊና ከግሉ ሴቲንግ ሞት ግግሥት ጀምሮ የቻይና መንግሥት ስህተቱን አምና ቀደምት ኮሚኒስቶች በባህል አብዮት ዘመቻ ስም ስላወደሙት ተሳዊና ህሊናዊ ጥፋቶች ሀገሩንና ሕዝቡን ይቅርታ የጠየቀበት ዓመትና መጪውን አሥር ዓመታት (ከ1979-1989 እ.ኤ.አ.) የገልጽነትና የምህረት ዓመት ብሎ ያወጀበት ዓመት ነው።¹⁰²

የኢትዮጵያው ኮሚኒስት መንግሥት ግን ቻይና ተጸድታ የተወችውን ባህላዊ የጥፋት ዘመቻ በዚያን ዓመት በከብር አንስቶ

¹⁰² Britt Towery, Church of China, P. 216

ሀገሩንና ሕዝቡን አስፈጽሞት። የአምላክ የለሽ ፍልስፍናውን ጥግት ቅዱሳንን በግሠርና ቤተ ክርስቲያናትን በመዝጋት ተወጣው።

ሊቀመንበር መንግሥቱ ኃይለ ማርያም የባህል አብዮት ዘመቻው በይፋ መቀጠሉን ለሕዝቡ ከመግልጣቸው በፊትና በኋላ በነበሩት ወራት ቅድመ ሁኔታውን የሚያመቻቹና የህዝቡን እእምር እንዲይዙ ተደርገው የተቀነባበሩ ክርስትናን የሚያንቋሽሹና አግኞችን የሚላደቡ ጽሁፎችና አስተያየቶች በመገናኛ ብዙኃን ይቀርቡ ነበር። ለአብነት ያህልም!

ከጥቂት ዓመታት ወዲህ በላይ ላይ ሰዎች የጊጠሩ የክርስትና ሃይማኖቶች ወደ ሀገራችን በብዛት ገብተዋል። . . . ከእነዚህ መጪያች ውስጥ አንዳንዶቹ የሚያስተምሩትና የሚፈጽሙት ድርጊት ከኢምፔሪያሊዝም ጋር በቀጥታ ግንኙነት ያላቸው መሰሉ ያስገምታቸዋል። ዜጋውን ስንፍናና በፊት አለመተግመንን አዘናግቶ «ይህ ዓለም ቤቱ አይደለም» ብሎ እንዲቀመጥ ገፋፍተዋል። ተግራው እንዳይግር በተዘጋገረ መንገድ ከላከለዋል። . . . ተግራዎች ያለፈውን መንግሥት ለመጣል በሚታገሉበት ጊዜ እነዚህን ሃይማኖቶች የሚያመልኩ ወጣቶች አብዛኞቹ አልተሰለፉም። ጸሐፊ ወደ እግዚአብሔር በጸሎት እንለምናለን ብጥብጥ የመጣው ዓለግግ ስለበዛ ነው። ይልቅ ስለ ሰው ኃጢአት ከምታወፉ ኢየሱስን ተቀበል ከዚያ ወዲያ ስለሰው አትጫነትም ሰላም ታገኛለህ ብለው ነው የሚመልሱት።¹⁰³ የሚሉ ዓይነት ጽሑፎች በሰፋነት በመገናኛ ብዙሃን ይቀርቡ ነበር።

በግዝታተልም እንዲሁ ተመሳሳይ የሆኑ ፀረ-ክርስትና አቋምን የሚያንጸባርቁ ጽሁፎችና ሀተታዎች ፖለቲካዊ ቋንቋ እየተቀባቡ ያለማድረግ መዝነብ ጀመሩ!

የምናፖሊ ካፒታሊዝም ውልድ የሆኑ የዓለም አቀፍ ኢምፔሪያሊስቶች ጥቅም አስከባሪዎች የገብረሰብ እእምር አካላቸው የአብዮቱ ቀላጣቸው የሆኑትን ሃፊ በላይ ላይ ዘዴ በአብዮታችን ደባ ሲሰሩ በቸልታ ለፍልፋቸው እንቸልም . . . በሃይማኖት ለም በሊትዮጵያ ውስጥ . . . ተገደለ ከግሠራባቸው የሊትዮጵያ ክፍላተ ሀገሮች ውስጥ ሲጓዙ ከፍለ ሀገር የገደባት ላትሆን ለገደግትቀር (የታለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን በላካባባው በሰፋነት ገበሬን ለብይዳል) እንገምታለን።¹⁰⁴

ከዚህን መሰሉ ቅስቀሳ ጎን ለጎንም በተውሶ የመጣውን የሌሎች ሀገሮች የባህል ዘመቻ ልምዶችም በሰፋነት በሕዝቡ ጀር የተንቀረቀሩበት

103 የዛሬይቱ ሊትዮጵያ ጥር 10/1967 ዓ.ም.

104 አዲስ ዘመን ፲፯ ፲፱፻፲፯ 12/1971 ዓ.ም.

ወቅት ነበር፤ «እንደ ሌኒናዊ አተረጓጎም ከሆነ የባህል አብዮት ድርሻ የኅብረተሰቡን ከባህልና ከሞራል ልምድ ጋር ዝምድና ያላቸውን ሁኔታዎች መለወጥና በባህላዊ አቋም ውስጥ ጥራት ያላቸውን ለውጦች በማስገባት ላይ የተመረኮዘ ነው።»¹⁰⁵ የሚሉ ዓይነት ጽሑፎች በየመድረኩም ሆነ በየመገናኛ ብዙኃን በፖለቲካ ካድሬዎች አማካይነት ይተላለፉ ነበር።

የኢትዮጵያው የባህል አብዮት ልዩ ትኩረት በመስጠት ያነጣጠረው በቀጥታ በሌሎች ወንጌላዊያን አብያተ ክርስቲያናት ላይ መሆኑ ባይካድም በተለይ ግን ቀደም ካለው ጊዜ ጀምሮ ከሚሊዮን ድርጅቶች ጋር ግንኙነት የነበራቸው እንደ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያናት ዓይነቶቹ በቀዳሚነት የዘመቻው ሰለባ ለመሆን ተገደዋል።

በቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያናት ዙሪያ የነበሩት የኤስ.አይ.ኤም ሚሊዮን ጣቢያዎችና የአገልግሎት መስጫ ተቋማት ወደ መንግሥት መዘዋወር ከጀመሩበት ከ1968/69 ዓ.ም. ጀምሮም በአንዳንድ ቦታዎች ቤተ ክርስቲያናት መዘጋታቸውና ክርስቲያኖች መታሠራቸው አልቀረም። በዚህም ዋነኛ ምክንያት ሳቢያ ነው ቢያንስ በቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያናት ዙሪያ የባህል አብዮቱ ካፊያ መዝነብ የጀመረው ትክክለኛ ጊዜ ይሄ ነው ብሎ ለመወሰን የሚያዳግተው። ለማንኛውም የትም ያምልክ የት፣ የየትኛውም ቤተ ክርስቲያን አባል ይሁንም አይሁን የወንጌል አማኝ መሆን በራሱ ለስቃይና ለእስራት ዳርጓል። አካላዊ ጉዳት የደረሰባቸውና ሕይወታቸውን ያጡም ብዙዎች ናቸው። በሀገራቸው ባይተዋር፣ በምድራቸው መጸተኛ መሆኑ ያስመረራቸውና ያንገፈገፋቸው ብዙ ወገኖቻችን የጨለማውን ዘመን ለመሸሽ የብርሃን ብልጭታ ወደሚታዩባቸው የአውሮፓና የአሜሪካ ሀገሮች በነፃነት ለመኖር አገልግሎታቸውንና የቤተ ክርስቲያን ኃላፊነታቸውን ወደ ጎን ትተው እግሬ አውጭኝ በማለት የተሰደዱትም ቁጥራቸው የትየለሌ ነው።

መሄጃ ያጡት ወይንም መሰወሩን ያልፈለጉ የወንጌል አርበኞችም በመከራው ወላፊን ውስጥ የድል መዝሙር እየዘመሩ በመግባት ነጥረው ወጥተዋል። የመከራው ጫና ከብዶባቸው ለአላዳጁ ኃይል እጃቸውን ሰጥተው፤ «ክርስትና በቃኝ» በማለት የተሸነፉም በርካታዎች እንደነበሩ ያለፍንበት የቅርብ ጊዜ ታሪክ ምሥክር ነው።

በቤተ ክርስቲያን ውስጥ አድገው ለቤተ ክርስቲያን ጠላት የሆኑ፤ በቅዱሳን ፍቅር ተማርከው፤ መልሰው ቅዱሳንን ለአብዮቱ ምርኮ በማድረግ አሳልፈው የሰጡ የመከራ ቀን አጥቂዎችም ተስተውለዋል። በሚያውቁት የቤተ ክርስቲያን ጓዳ እየገቡ የአምላካቸውን ቤት ያለበዘበዙ፤ አብረው ተንበርክከው ያለቀሱትን የደግ ቀን ወዳጃቸውን በክፉ ቀን ለአስጨናቂ ጠላት አሳልፈው የሰጡም ቁጥረቸው ተሳለ አይደለም። በአጠቃላይ ሲታይ ያ የመከራ ዘመን ለኢትዮጵያ ክርስቲያኖችና ቤተ ክርስቲያን ጥሩ የማጥሪያ እሳት ነበር ለግለት ይቻላል።

የደርግ መንግሥት በአጠቃላይ ለሃይማኖት የዘበረውን ጥላቻ በተመለከተ አንድ የወቅቱ ከፍተኛ የሃገሪቱ ባለሥልጣን እግኝነታቸውን እንደሚከተለው ይገልጹታል፤

ከሕዝቡ ልብ ውስጥ ሃይማኖትን ግጥሞች የመንግሥት ተቃዋሚ ግላግ ነው። ርዕሰ ብሔሩ (ኮሎኔል መንግሥቱ ኃ/ማርያም) በመራቸው የግህላዊ ኮሚቴ ሰብሰባዎች ላይ ተገኝቼ በተቻለ ጥረት ሁሉ ሃይማኖትንና ሕዝቡን ለማለያየት፤ የእምነት ልምድን ለማጽከም የተደረጉ ውይይቶችን አድምጧለሁ።¹⁰⁶

በግለት የዓይን ምሥክሩ ማረጋገጫ ከሰጡ በኋላ ሃይማኖትን ለማጥፋት የተደረጉ ሜሪዎችንና ስትራቴጂዎችን በተመለከተ እንዲህ ይገልጹታል፤

የሃይማኖት ቅዠት የጀመራቸው ከሦስት ዓመታት በፊት ሆኖ አሁን እያደገ መጥቶ ዋነኛ የአብዮቱ አሳሳቢ ጉዳይ ሃይማኖት ሆኗል። በደቡብ የፕሮቴስታንት ቤተ ክርስቲያን ላይ ነው ጥቃት የተጀመረው። የሰሜኑ ክፍል በእርቀዶክስ ክርስቲያንነቱና በእስላምነቱ ዋስትና አለው። ደቡብ እምነት የሰሸ ነበርና ከኃይለ ሥላሴ አገዛዝ አንስቶ ሚሲዮናኒያን ሕዝቡን በሃይማኖት እየከተቡት ነው። የፕሮቴስታንት ሚሲዮናኒያን አዲስ ደራሾች በመሆናቸው ከሌሎች ከደረጃት አብያተ ክርስቲያናት ይልቅ ጥቃቱ በነሱ ላይ ጠነከረ።¹⁰⁷

ኮሎኔል መንግሥቱ ኃ/ማርያም የባህል አብዮት ዘመቻውን ባወጁበት ማግሥት ይህንኑ ግፍ የተሞላበትን እርምጃ የሚያበረታታና አማኞችን እንዲለበልብ ኢትዮጵያ እያቀጣጠለች በዘበረው የጥፋትና የስደት ወላፊን ላይ ቢንዚን የሚያርክፈክፍ ዓለም አቀፍ ጉባዔ

¹⁰⁶ ደበበ እሸቱ (ተርጓሚ)፤ ገጽ 151-153

¹⁰⁷ ዝኒ ከግሁ፤ 151-153

ለመጀመርያ ጊዜ አዲስ አበባ በሚገኘው በአፍሪካ አዳራሽ ውስጥ ይካሄድ ነበር።

የጉባዔው ስያሜ፤ «የአፍሪካና የዐረብ ሕዝቦች ፀረ-ኢምፔሪያሊስትና ፀረ-አድሀሪ ኃይላት የትግል አንድነት ዓለም አቀፍ ጉባኤ» የሚል ሆኖ፤ በዚህ ጉባኤ ላይ ከ300 በላይ የሆኑ በአፍሪካ፣ በመካከለኛው ምሥራቅ፣ በኤሺያ፣ በላቲን አሜሪካ፣ በአውሮፓና በሰሜን አሜሪካ የሚገኙ የነፃነት ጉዳዮች፣ የኮሚኒስት ፓርቲዎች፣ መሪዎችና ተወካዮች እና «ሰላም ወዳድ ኃይሎች» በሚል የማቆላመድ መደለያ የሚሞከሩት ፀረ ክርስትና አቋም የነበራቸው ኮሚኒስቶች እየተወያዩ ነበር።¹⁰⁸

እነዚህ፤ «ዘመኑና ጊዜው የዓለም ኮሚኒስቶች ነው።» የሚል እምነት የነበራቸው የልዑካን ቡድን አባላት የሀገሪቱን መሪዎች በሚፈልጉበት አቅጣጫ በመምራት ዓላማቸውን አስፈጽመውባቸዋል።

ሙሉ ለሙሉ ከቻይና የተቀዳው የባህል አብዮት ዘመቻ ዓላማ እምነትን ከኢትዮጵያ ምድር ፈጽሞ ለማጥፋት የታለመ ነበር።

«የኢምፔሪያሊዝም አፈ ቀላጮች»፣ «የመጤ ሃይማኖት ተከታዮች» ወዘተ... እየተባሉ ክርስቲያኖች በየአደባባዩ ቢነቀፉና የጸሎት ቤቶች በጠራራ ፀሐይ ቢዘጉም መከራው አጠነከራቸው እንጂ ጉልበታቸውን አላላላውም።

ስቃይ እየከበደ በመጣ መጠን በዕቅዱና በሜራው ውስጥ ስመ ክርስትናን የያዙ የሃይማኖት መሪዎች መሳተፋቸውና በቀዳሚነት ማጋፈራቸው ሌላው አሳዛኝ የወቅቱ ክስተት ነበር። ያም ሆነ ይህ ግን የመከራው ዶፍ የከህደቱን ደመና ማዝነብ ሲጀምር የነካካውና የሽነቆጠው ሁሉንም በጅምላ እንጂ እክሌን ከእክሌ ብሎ አልለየም።

ለቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ምዕመናንና ለሌሎች ወንጌላዊያን አብያተ ክርስቲያናት ወገኖች የጥፋት መረቡ የተዘረጋው ፊት ለፊት ነው። የተገረፉት፣ የተጎሳቆሉት፣ የተሰቃዩት በአደባባይ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ የተቃጠለው በገሃድ ነው። ከአስፈጻሚው የመንግሥት ወገን አንዱ የነበሩት የጊዜው ባለሥልጣን በወለጋ ውስጥ የተፈጸመን አንድ አጋጣሚ በመጥቀስ ጸጸታቸውን እንደሚከተለው ይገልጻሉ፤

¹⁰⁸ አዲስ ዘመን፤ መስከረም 4/1971 ዓ.ም.

. . . የኢሠፓኦል ዋና ተጠሪ . . . ቀላውስቱንና ሌሎች የሃይማኖት መሪዎችን አስከብሮ መጽሐፍ ቅዱሳቸውን እንዲያቃጥሉ አዘዘ። ትዕዛዙን አንቅበልም ሲሉ እራሱ በርካታ መጽሐፍ ቅዱሳትን ሰብሰቦ በሕዝብ ፊት አቃጠለ። . . . ይህ ሰው መሀይም የአሥር አለቃ ስለነበር ከመንግሥቱ ጋ/ማርያም ለተሰጠው ሥልጣን ብቃቱን ለማረጋገጥ ነበር ጥረቱ። . . . ሃይማኖትን ለማጥፋት በተቀረሰው ጠብ አጫሪነት ሥርዓት፣ እንደነ ቄስ ጉዲና ቴምሣ ያሉት ተረሽነዋል።¹⁰⁹

ለኦርቶዶክስና ለእስልምና እምነት ተከታዮች ግን ሜራው ይውጠነጠን የነበረው ጨለማን ተገን በማድረግ ነበር። ምንም እንኳን ጥቂት የኦርቶዶክስ አባቶች የኮሚዩኒዝም አጀማመር አስፈርቷቸው በሥርዓቱ ላይ ያላቸውን ተቃውሞ ከመጀመሪያው ጀምሮ የገለጹ ቢሆንም የዚያንው ያህል በርካታ ቁጥር ያላቸው ደግሞ ሥርዓቱን ከልብ በመደገፍ ክርስትናና ኮሚዩኒዝም የአንድ ሣንቲም ሁለት ገጽታዎች እንደሆኑ በማድረግ ያስተምሩም እንደነበር ቀደም ሲል ተገልጽዋል። ከኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ውጪ ያሉት ሌሎች ወንጌላዊያን አብያተ ክርስቲያናት ከአሜሪካው የሰለላ ድርጅት ከሊ.አይ.ኤ ጋር ተዳምረው እንደ ፀረ-ኮሚዩኒዝም ቡድኖች እንዲታዩ መንግሥት ነጋ ጠባ ቅስቀሳ ሲያደርግ የኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን፣ «ልክ ነው! አበጀህ!» እያሉት ለመንግሥት ድምጽዋን ታሰማ እንደነበር ኢድ የተባሉ የታሪክ ተመራማሪ መረጃዎችን በማጣቀስ ጽፈዋል።¹¹⁰

ይህ በዚህ እንዳለ ትክክለኛው ቀን በውል ያልሰፈረበት አንድ ደብዳቤ «ብርቱ ምሥጢር» በሚል የማስጠንቀቂያ ሀረግ ታጥሮ ከኅብረተሰብአዊት ኢትዮጵያ ጊዜያው ወታደራዊ መንግሥት የማስታወቂያና መርሐ ብሔር ሚኒስቴር ቢሮ ለተለያዩ መንግሥታዊ መሥሪያ ቤቶችና ባለሥልጣናት ይበተናል። ደብዳቤው የተፃፈው ምናልባትም ከ1967-1970 ዓ.ም. ባሉት የሦስት ዓመት ጊዜያት ውስጥ እንደሆነ ይገመታል። የደብዳቤው ፍሬ ነገር! «የኮሚዩኒዝምን ሥርዓት ለማራመድ መጀመሪያ ሃይማኖቶችን ማዳከም ስለሚያስፈልግ»¹¹¹ በሚል ይዘት መነሻነት ሰፊ ትንተና ይሠጣል።

የደብዳቤው ይዘት በሁለት ዋና ክፍሎች የተከፈለ ሲሆን በመጀመሪያው ክፍል የኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያናትና መሪዎቿ እንደት መዳከም እንደ ሚገባቸው ዝርዝር ስልትና አፈጻጸሙን የሚገልጽ ነው።

¹⁰⁹ ደበበ እሸቱ (ተርጓሚ)፤ ገጽ 152

¹¹⁰ Eide, PP. 204-209

¹¹¹ ከፊትም ከኋላም የተባዛ ባለ 5 ገጽ ደብዳቤ፤ የማስታወቂያና መርሐ ብሔር ሚኒስቴር የፈሰገ ግንባታ ያለው። ቀኑና ቁጥሩ በትክክል የማይነበብ። ከአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ የኢትዮጵያ ጥናትና ምርምር ተቋም ቤተ መዛግብት የተገኘ። የመለያ ቁጥር 2396/01/12

በሁለተኛው ክፍል ደግሞ የአስልምና ሃይማኖት ተከታዮችንና መስጊዶችን ግዳከም ስለሚቻልበት ሁኔታ የተቀነባበረውን ሜራ ይፋ ያደርጋል። የኢትዮጵያው የባህል አብዮት ዘመቻ ከቻይናው የባህል አብዮት ዘመቻ በትክክል መገልበጡንና መተግበሩን ለማረጋገጥ እንዲያስችልና የደርግ መንግሥትን ኢ-ሰብዓዊና ፀረ-አምነት አቋም ሊያሳይ ስለሚችል የመሉውን ደብዳቤ ትክክለኛ ቅጂ እንደሚከተለው አስፍረናል።

ብርቱ ምስጢር

ቁጥርና ቀን
የግደነበብ

በንብረተሰብአዊት ኢትዮጵያ ጊዜያዊ ወታደራዊ መንግሥት
የግስታዊቷና መርሐ ብሔር ሚኒስቴር
አዲስ አበባ

ፍራ ነገር! የኮሚዩኒዝምን ሥርዓት ለግራመድ መጀመሪያ ሃይማኖቶችን ግዳከም ስለሚያስፈልግ!

... በሃይማኖት ላይ ተንተርሶ የሚገኘው ፀረ አብዮት ሁኔታ በኢትዮጵያ ውስጥ ካለው አጠቃላይ ሁኔታ ተገንጥሎ መመልከቱ አብዮታዊ ስህተት ይሆናል። አብዮቱ በከፍተኛ ንቅናቄ በሚካሄድበት ወቅት የፀረ አብዮት መኖር የታሪክ ሂደት ሐቅ ስለሆነ የቀድሞው ፊውዳል ሥርዓት ከብዙ ዘመናት በፊት የዘረጋው ድርሰ አንድ ቦታ ቀጠን! በሌላው ወፈር ብሎ ይገኝ እንጂ የደንደን ድሩን የገመደው በአብያተ ክርስቲያናትና በመስጊዶች ላይ መሆኑ ሐቅ ነው።

የኢትዮጵያ ሕዝብ ወግ አጥባቂ ነው። ሃይለኛ ነው። በጥንቃቄ መያዝ አለበት። የሚባል አስተሳሰብ ነበር። ዛሬ ግን በአብዮት ሂደት ከኢትዮጵያ ቀደም ብለው ካካሄዱት አንጋፋ ንብረተሰብአዊ ሕዝቦች ታሪክን ምሳሌና ምርኩዝ በማድረግ ጭፍኑ የኢትዮጵያ ሕዝብ በተደረገለት ቅስቀሳ አብዮቱን መቀበል ችሏል። ጭፍኑ ሕዝብ አብዮቱን ይቀበል እንጂ! በአንፃሩ ጋይለኛና ጠንቀኛ የሆነው የፊውዳል ቅሪት ግን ገና በጀርባው ላይ እንደተጣበቀበት ስለሆነ ከዚህ ዉድሃና በዝባዥ ከሆነ የኢምፔርያሊዝም ምርኩዝ እስካልተላቀቀ ድረስ ለአብዮቱ ዘላቂነት አጠፋጣሪ መሆኑ አይቀርም።

የሃይማኖት ቅስቀሳ ሲካሄድ ሕዝብ ይከፋፈልል የሚል ሌላ ዓይነተኛ የስጋት ትችት ከዚህ ጋር አብሮ ይቀርብ ይሆናል። የአብዮቱ ቅስቀሳ በሚካሄድበት ወቅት ሕዝብ መከፋፈሉ ሳይገባዊ ሀቅ መሆኑን በመገንዘብ ደንበኛ የሆነ አብዮታዊ ቅስቀሳ እንዲኖር አብዮቱ የመጣው ለጭፍኑ ሕዝብ ጥቅምና ነፃነት መሆኑን ተንትኖ ግስረዳት የካድሬዎች ፋንታ ነው።

ስለዚህ ይህንን ከፍተኛ የአብዮት እንቅፋት ለግስወገድ ሕዝብን እንቅፋት አደራጅቶ ግስታጠቅ የጊዜው አንገብጋቢ ጥያቄ መሆኑን ከተገንዘብነው ሰንብቷል። ስለዚህ ጉዳይ! ከውስጥና ከውጭ የሚገኙት፡

የግርክሲዝም ሌኒኒዝም አግኞችና ሀቀኞች እንደሚያምኑበት ጊዜው አሁን መሆኑንና ከሶቪየት ፎኒየን ከፍተኛ ጓዶች ጋር መነጋገሩ የሚጠቅም መሆኑን አምነንበታል።

መላስ ብለን የአፍጋኒስታንን ጭፍን ሕዝብ ብንመለከት የተለያየውን ፀረ ሕዝብ ሊያስተባብረው የቻለው በሃይማኖት እምነቱ ፋናቲክ በመሆኑ ነው ብንልም ዲያሌክታዊ ግቴሪ ያሊዝምን በመመርኮዝ ለሚደረገው ቅስቀሳ ከክርስትና እምነት ተከታዮች ይልቅ የአስልምና እምነት ተከታዮች ያሰቅግር ይሆናል የሚለውን ሁኔታ በመከተል ቅስቀሳ በሚካሄድበት ጊዜ

ተፈግሯ የአረብ መንግሥታት እንዳይተዋውና የሶቪየት መንግሥትን እንዳይወቅሱ አስፈላጊ የሆነው ጥንቃቄ አብሮ መታየት አለበት።

የኢምፒሪያሊስት ምርኮዞች . . . ለሃይማኖት እምነት ብቻ ሳይሆን የግርክሲዝም ለኒኒዝምን ፍልስፍና በመቃወምና በጭቁን ሕዝቦች ትከሻ ላይ ተለጥፎ ለመኖር በመቻሉ ነው። ይህም ግለት የሶቪየት ዩኒየንን ተሰጧት ስለሚቃወሙ መሆኑ ነው።

ከዚህ በላይ በተረበው ሁኔታ ትንተና የሃይማኖት እምነት መጥፋት ቅስቀሳና ምንጠፊ ተጥሎ እንዳለው ተርጓል።

1. ትላላቅ ገዳማት የሆኑትን እንደ አክሱም፣ ደብረዳም፣ ላሲበላ፣ ደብረ ሊባኖስ፣ ሄዳላና ሌሎችም በአዲስ አበባ ውስጥ የሚገኙትን እንዲሁም በጎጃም፣ በጎንደር፣ በወሎና በሌላም የሚገኙትን የቤተ ክርስቲያን ሕንፃዎች ሁሉ ለጭቁኑ ሕዝብ የታሪክ መዝክር እንዲሆኑ የኪነ ጥበባት አዳሬሽ ግድረግ።

2. ለፊውዳሉ ክፍል መዘዘዋሃ እንዲሆኑ በሰንኩል አስተሳሰብ የተፃፉትን የቤተ ክህነት መጻሕፍት ለምሳሌ መጽሐፈ ነገሥት፣ መጽሐፈ ሲፊካ፣ ዝግሬ ያፈድ፣ ሰንከሳርና የመድኃኒት እንዲሁም አዋልድ የሆኑትን ልዩ ልዩ የታቦት ገድሎች ተሰብስበው እንዲወገዱ።

3. በየታላቁት ቤተ ክርስቲያናትና ገዳማት እንዲሁም በየገጠሩ ውስጥ ተሠፊ ጭተውና ተከፃፍተው የሚገኙት አልባሳት ሁሉ የሚያበስሩት የቀድሞውን የብዝሃነት ሥርዓት ንግስ ስለሆነ እንደዚህ ያሉት ቅርሶች በአገልግሎት ላይ ሲውሉ መመልከቱ በጭቁኑ ሕዝብ ላይ ግዢና ስለሚሆን ንጥፍ ቅድሳት የሆኑትን ሁሉ ሰብስቦ ጥቂት ብቻ በግስቀረት ሌላው በአደፊ ወዳጅ አገር ግኖር ካስፈለገም!

4. አሁን በተግባር ላይ የሚገኙት ጳጳሳት በትምህርት የጠለቁ ባለመሆናቸውና የመደብ ድርባቸው ከጭቁኑ ወገን በመሆኑ ለሚካሄደው ቅስቀሳ ሳይነተኑና ጠቃሚ ናቸው። የክርስቶስ መልአክት ገብረተሰብአዊ ነው በግለት ከዚህ ቀደም እንደሰበኩት ሁሉ በመደጋገም እንዲጥሩ ግድረግና መሰሎቻቸውን እየመሰመሩ በቡሪያቸው መመደብ!

5. ቤተ ክርስቲያንን ከነሥራቴ ለመደምሰስ በኢኮኖሚ እንዲዳከም በሚደረግበት ጊዜ ለትዳሌና ለዱክ የሚያገለግሉ እንደ ሻግ፣ ጭፍ፣ ሰም፣ ዘቢብና ሌላም በገበያ እንዳይገኙ በየምክንያቱ ግለቸገር!

6. የቤተ ክርስቲያን ሳሚ የሆኑትን ክፍሎችን በገንዘብ በመግዛት እርስ በርሳቸው የሰላይ ጓድ በግጭትም እንዲወነጃጅሉ ግግሳት። ለጸሎትና ታቦት ለግንገስ የሚገዱትን ሰዎች፣ ሠራተኛውን ከሥራ በግስወጣትና ሌላውንም ራሽን በመከልከልና በመቀነስ ግዳክም።

7. ቤተ ክርስቲያንና ስርዓቷ፣ ለጭቁን መደብ ሕዝቦች የነፃነት እንቅፋት መሆኑንና ዓለም የሥራ እንጂ የመገረሰና የጥፊል አለመሆኑንና ጊዜው ያለፈበት የአድሃሪያን የተስፋ ዓለም መሆኑን ደጋግሞ በዚያ ግሠሬጫ ሕዝቡን ግስተግር ወደፊትም ተከታይ እንዳይኖር ለዲፍና የሚያስበውን ወጣት ሁሉ ወደ ዓለማዊ ኑሮ እንዲያዘንብል ግንታታት!

8. የፊውዳል ቡርሃ ሥርዓት ተንኮታኩት በመውደቁ አብሮ የተተፋው የከበርቴና የንዑስ ከበርቴ ርሃፊኝ ዛሬ የአብዮቱ መምጣት ታላቅ ጭንቅ ስለሆነበት ከወዝ አደሩ ጋይላዊ እንቅስቃሴ ያድገው ይመስል በየቤተ ክርስቲያኑና በየመስጊቱ ነገበስ ቀና ሲል መታየቱ ለፀረ አብዮትና ለመሰል አዳሪዎች ተስፋ ሆኖታል። ስለዚህም በየቤተ ክርስቲያኑም ሆነ በየቤቱ የሃይማኖት እምነት ስሜት የሚያሳየውን ሁሉ እየተከታተሉ መምታት።

9. የሃይማኖት እምነት ኃይል ሊኖረው የቻለው የተሸፋፈነ እቀፊረብና ሥርዓት ስላለው ብቻ በመሆኑ መጋረጃቸውን ቀዶ ግኖረድ ያስፈልጋል። ለዚህም ሌት ካድሬዎችን

መነኮሳት በማስመሰል በሰርት ገብነት በየገዳማቱ በመላክ የወንድ መነኮሴዎችን በግብረ ሥጋ በማሳሳትና በጠቋሚ በማጋለጥ ሕዝብ እንዲያውቀው ግድረግ።

10. የወዳጅ አገር ጓዶችን የተላኩ ጳጳሳት በማስመሰል ተሳውስትን እንዲሰብኩ፤

11. የኢትዮጵያ ካህናት እጅግ ጠርጣሪዎች ስለሆኑ ቅስቀሳው ጠንቀኛ የሆነ ቅስቀሳ እንዲያስከትል ቀስቀሳው በጥንቃቄ እንዲካሄድ ግድረግ፤

12. በአየር-ሳሌም ገዳም የሚገኙትን መነኮሳት ካሁኑ በበለጠ ሁኔታ እንዲከፋፈሉና በያመቱ ከሚላኩት ሳሚዎች ጋር የሚጓዙትን የሕዝብ ጥበቃ ጓዶች ቁጥር ግበርከት።

ከፍላ ሁለት ስለመሰረዶች

የእስልምና ሃይማኖት እምነት በአረቦች ፔትር ዶላር ሃብታምነት ምክንያት ተነቃገሩና ድምፁም ባልተ የሚሰጣበት ጊዜ ሆኗል። በኢትዮጵያ የሚገኘው የእስልምና አግኝ ከሌላው ጭቁን ሕዝብ ቀጥሎ አነስ ብሎ ይገኝ እንጂ እንደ ክርስትና ሃይማኖት እምነት ይኸኛው ከፍላም የቡርካ ሥርዓት የተገነባበትን የፀረ አብዮት አንቅፋት ገንድ የተጋደመበት ነው።

የሃይማኖት እምነት በኢትዮጵያ እንዲጠፋ በሚካሄደው ዘመቻ በተለይም አሁን አብዮቱ በኢምፔሪያሊዝም ሻጥር የሚጥረት በተያዘበት ወቅት እስልምናን ለመግን ልዩ ዘዴና እረጃፍ ስለሚያስፈልገው ይኸኛው ቅስቀሳ በሚቀጥለው ዙር ቢካሄድ ትክክለኛ ስልቱን ይከተላል። ሆኖም በክርስቲያኖችና በእስልምና መካከል ያለውን ታሪካዊና መሠረታዊ ትረጎሜና ጠብ መጥቻ መሣሪያ በግድረግና በግጥል ሁለቱን የአድሃሪ መደቦች እርስ በርሳቸው ግጥላት ይጠቀሳል።

(ፈርግ የማይነበብ)

የፊውዶ ቡርካ ሥርዓት ይወድግል
ሰፊው ጭቁን ሕዝብ ያሸናፊነት ግብን
ይመታል

ደብዳቤውን በተመለከተ የተለያዩ ሰዎች የፈሳቸውን አመለካከት ሰጥተዋል። የአንዳንዶቹ አመለካከት፤ «ለሃይማኖቱ ቀናዒ የሆነው ሕዝብ በኮሚኒስቱ የደርግ መንግሥት ላይ በቁጣ እንዲነሳሳና በአብዮቱም ላይ እምነት እንዲይኖረው ፀረ-ሕዝቦች ያደረጉት ሴራ ነው።» የሚል ሲሆን ይህንን አመለካከት የሚያራምዱት አፍቃሪ ኮሚኒስቶች፤ የመንግሥት አፈቀላጤዎችና አንዳንድ የእርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ምዕመናንና ቀሳውስት ናቸው። እነርሱ ይባሉ እንጂ ምክንያታቸው በፍጹም የማይታመንና ሚዛን የማይደፋ እንደሆነ ዝቅ ብሎ በሚቀርበው ማስረጃ መሠረት መመዘን ይቻላል።

ብዙዎቹ የሚጋሩት አመለካከት፤ «በርግጥም የማስታወቂያና መርሐ ብሔር ሚኒስቴር ደብዳቤውን አዘጋጅቶ የበተነው ከመንግሥት የተሠጠውን ገዳጅ ለመፈጸም ስለሆነ የደብዳቤው እውነተኛነት ሊያጠራጥር አይገባም።» የሚል አቋም ነው።

የማስታወቂያና መርሐ ብሔር ሚኒስቴር በወቅቱ ይህንን መሰሉን ሥራ ከመሥራት እንደማይመለስ የሚጠቁም ፍንጭም አለ።

በሚኒስቴሩ መሥሪያ ቤት ውስጥ ለበርካታ ዓመታት በከፍተኛ ኃላፊነትና ሥልጣን ላይ የነበሩ አንድ በላይ ጋዜጠኛ በፃፉት መጽሐፍ ውስጥ የወቅቱን ማስታወቂያ ሚኒስቴር የገለፁበት ሁኔታ ከላይ ለቀረበው ሃሳብ ድጋፍ የሚሠጥ ነው።

ማስታወቂያ ሚኒስቴርን ሕዝቡ በመንግሥቱ ዓይን በግየት «ማስታወኪያ ሚኒስቴር» ሲለው ኖሯል። ምክንያቱም በአገሪቱ ውስጥ ስላለው ረሃብ ሳይሆን ስለ ጥጋብ፣ ስለ ድህነት ሳይሆን ስለተተረፈረፈ ሀብት፣ ስለበሽታ ሳይሆን አገር በሙሉ ጤናው የተገለጸ ተውሳክ ሁሉ እንደጠፋ ተደርጎ እንዲወራ የተቀየሰ በመሆኑ ነው። . . . ማስታወቂያ ሚኒስቴር በድሃና በምስተኛ ዓለም አገሮች የሚገኝ የመንግሥት የመዋሻ መሣሪያ እንደመሆኑ፣ ሰዎች ያለ ኃጢአታቸው በደለኞች፣ ረሃብተኞች ጥጋቢዎች፣ የሾዎች እውነተኛዎች፣ ሆነው ሊቀርቡበት ይችላሉ።¹¹²

የሚል አጠቃላይ የመንደርደሪያ ሃሳብ በመስጠት የመጽሐፉ ደራሲ የወቅቱን የማስታወቂያና መርሐ ብሔር ሚኒስቴር ከላይ በቀረበው መሠረት ከገለጹት በኋላ ሚኒስቴር መሥሪያ ቤቱ በሃይማኖት ጉዳይ ላይ ያራምድ የነበረውን አቋም በተመለከተ እንደሚከተለው ያብራራሉ።

ማስታወቂያ ሚኒስቴር ከሕዝብ ጋር ከተቆራረጠባቸው ምክንያቶች አንደኛው ፓርቲውና መንግሥቱ በሚከተሉት ርዕዮተ-ዓለም የተነሣ በሚያስተላልፋቸው ፕሮግራሞች ዜናና ሐተታ አማካይነት ሃይማኖቶችን ነፃ በማድረግ ነው። ሌላው ቀርቶ በበዓላት ቀናት፤ «እንኳን ደረሳችሁ» ግለት ተለምዶ ነበር። «አደረሳችሁ» ከተባለ በውስጡ አምላክን የሚጠራና የሚያመሰግን መልዕክት ስላለው «ደረሳችሁ» መደበኛ ቋንቋ ወደ መሆን ደርሶ ነበር። አክራሪ ካድሬዎች «እንኳን ደረሰህ» ሲባሉም መልሱ «በትግሉ» ሆኖ ነበር። ይህ ዓይነት ቋንቋ በተጽዕኖ ወደ ማስታወቂያ ሚኒስቴር የተወረወረ ነው። ሃይማኖቱን በግልጽም ሆነ በሰውር ቋንቋ የሚነኩበትን፣ ባህሉን የሚያጥሉበትን ሥርዓት የሚወድድ ደግሞ የለም። የደርግ ፕሮፓጋንዳ ውድቀት ይህን የመሰለ ነበር።¹¹³

ከዚህ እውነታ ለመረዳት የሚቻለው ማስታወቂያና መርሐ ብሔር ሚኒስቴር ቀደም ሲል የተገለጸውን ደብዳቤ በወቅቱ ለመፃፍ በፍጹም ወደ ኋላ ሊል እንደማይችል ነው።

የሆነው ሆኖ ደብዳቤው በአንዲት የውጭ ዜጋ አማካይነት ሾላኮ በመውጣት በተለያዩ የዓለም መገናኛ ብዙሃን እየተተረጎመ መቅረብ ጀመረ። ለአብነት ያህልም! (African now - Nov. 1981, Information Catholic - 1983)

¹¹² የሐንሰ ሙሉኒታ፤ ገጽ 203-204

¹¹³ ዝኒ ከግሁ፤ ገጽ 209

በግሉት የፕሬስ ወጪቶች ላይ በእንግሊዝኛ ቋንቋ እየተተረጎመ ታትጋል። እንደዚሁም በጀርመንኛ ቋንቋ ተተርጉሞ በተለያዩ ጋዜጦችና የጥናት ወረቀቶች ላይ ቀርቦ ለመዝገብ ችሏል።¹¹⁴

ምናልባትም ይህን መሰሉ ያልተጠበቀ የምሥጢር መሹለክና በዓለም አቀፍ መድረኮች ላይ መጋለጥ የደርግን መንግሥት ሳያደናግጠው አልቀረም። በዚህም ምክንያት ሳይሆን አይቀርም በደብዳቤው ላይ የተዘረዘሩት እቅዶች ሙሉ ለሙሉ ሊፈጸሙ አልቻሉም። ይህም ቢሆን ግን አንድ ጊዜ በክህደት ህሊናውን ያሳወረው የደርግ መንግሥት አቅጣጫውን በፍጥነት በማስተካከል በደብዳቤው ላይ የተጠቀሱትን ሁለቱን የእምነት ክፍሎች ተወት በማድረግ ጥቃቱን ወደ ቃለ ሕይወትና መሰል ወንጌላዊያን አብያተ ክርስቲያናት ላይ አነጣጠረ።

እውነት ለሁሉ ጊዜም ተደብቃ አትቀርምና ደርግ በሃይማኖት ላይ የነበረውን መራራ ጥላቻ በውሸት ሊቀባባ ቢሞክርም ከመጋለጥ አላመለጠም። በኢትዮጵያ ውስጥ እየተካሄደ ባለው የባህል አብዮት ምክንያት በርካታ የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያናትና መሰል ወንጌላዊያን አብያተ ክርስቲያናት እየተዘጉ መሆናቸውንና ቅጽላንም በመከራ ውስጥ መሆናቸውን የበርካታ ሀገሮች የወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ኅብረቶች፣ የሃይማኖት ተቋማትና አምነስቲ ኢንተርናሽናልን የመሳሰሉ ዓለም አቀፍ የሰብዓዊ መብት ተከራካሪ ድርጅቶች ከተለያዩ የዓለም ግዕዘናት ድምፃቸውን በተደጋጋሚ ግሰማት ጀመሩ።¹¹⁵

በቀዳሚነትም ጉልህ ተፅዕኖ በማድረግ የደርግ መንግሥትን ፀረ-ሃይማኖት አቋም ለዓለም አቀፍ ግንበረሰብ በመግለጥ ሐዋርያዊ ተልዕኮውን ስለተወጣው የእንግሊዝ አብያተ ክርስቲያናት ምክር ቤት (The British Council of Churches) ታላቅ ጥረትና በሀገር ውስጥ የተፈጠረውን ምላሽ እንደሚከተለው ለማቅረብ ተሞክሯል።

የእንግሊዝ አብያተ ክርስቲያናት ምክር ቤት ጉባዔ የካቲት 14/1971 ዓ.ም. ባደረገው ስብሰባ በኢትዮጵያ ውስጥ እየተካሄደ ያለውን የሃይማኖት ጥፋት በዝርዝር ካጠና በኋላ በበቂ መረጃ የተቀናበረ ዜና የዓለም መንግሥታትና ሕዝቦች እንዲያውቁትና በደርግ መንግሥት ላይ ተገቢውን ተፅዕኖ እንዲያደርጉ ጥሪ ያስተላልፋል።

¹¹⁴ Eide, PP. 203-204

¹¹⁵ Amnesty International, Report, June 1986 A1 Index AFR

በዝርዝር ጥናቱ ውስጥ የተካተቱት አብዛኞቹ መረጃዎች የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያናትንና የወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን መካነ ኢየሱስን የተዘጉ አብያተ ክርስቲያናት ቁጥር የሚያመለክትና የክርስቲያኖችን መከራና ስደት በግልጽ የሚያሳይ ነው። በተለይም የጋሞ ጎፋ ክፍለ ሀገር ዋና አስተዳዳሪ የነበሩት ሻለቃ ዓሊ ሙሳ የፈጸሙአቸውን አሰቃቂና ኢ-ሰብዓዊ እርምጃዎች ሪፖርቱ በሚገባ ያሳያል። በሪፖርቱ ውስጥ ልዩ ትኩረት የተሰጠባቸው ከፍተኛ ሀገራትም ጋሞጎፋ፣ ባሌ እና ከፋ ናቸው።

የእንግሊዝ አብያተ ክርስቲያናት ጉባዔ የመረጃ ምንጭ ያደረገው የኢትዮጵያ አብያተ ክርስቲያናት መተባበር ጉባዔን የታህሣስ ወር 1971 ዓ.ም. ዝርዝር ሪፖርት¹¹⁶ የኢትዮጵያ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ግስተባባሪያ ጽ/ቤት ለሚመለከታቸው መንግሥታዊ መሥሪያ ቤቶች ያተረባቸውን አቤቱታዎችና የወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን መካነ ኢየሱስ ለሚኒስትሮች ምክር ቤት የገፉዋቸውን ደብዳቤ (30.08.1979 እ.ኤ.አ.) መነሻ በማድረግ ነው።

የሆኖ ሆኖ ይህንን የመሰለው ግፍ በሀገሩ የሚፈጸመው የደርግ መንግሥት አይኒን ግንባር ያድርገው በሚል ከሀደት ታውሮ በአብያተ ክርስቲያናትና በክርስቲያኖች ላይ ምንም ነገር እንዳልተደረገና የሃይማኖት መብት የተጠበቀ መሆኑን ለማሳመን በየሀገሩ በሚገኙ ኤምባሲዎቹ አግካይነት ግስተባባያ መስጠቱን ተያያዘው።

ከዚህም አልፎ ተርፎ በዚያንው ሰዎች በጃማይካ ተካሂዶ የነበረው የዓለም አብያተ ክርስቲያናት ምክር ቤት ስብሰባ የእንግሊዝ አብያተ ክርስቲያናት ጉባዔ የሰጠው መግለጫ የተሳሳተ መሆኑንና በኢትዮጵያ ውስጥ ምንም ዓይነት የሃይማኖት ተፅዕኖ እንደማይደረግ በመግለጽ የእንግሊዙን ጉባዔ አወገዘ። በስብሰባው ግጥቃለያ ላይም በስደት ላይ ለሚገኙት የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያናት መርዳት ይገባል። በማለት አንድ የእንግሊዝ ልዑክ ለጃማይካው የዓለም አብያተ ክርስቲያናት ጉባዔ አጠንክረው የሰጡትን አስተያየትና ምልጃ ወደ ጎን በመተውና በማጣጣል በተመሳሳይ ዕለት ጉባዔው ለደቡብ አፍሪቃ የነፃነት ተዋጊዎች ብር 4.8 ሚሊዮን ለመርዳት ቃል ገባ።¹¹⁷

116 ቁጥር ኢአከመጉ/አድፖ/10/39/78

117 አዲስ ዘመን፤ የካቲት 17/1971 ዓ.ም.

ይህንን ዜና የሰሙ ሁሉ በድርጊቱ አፍረው ተሸማቀቁ። የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያንን የልዑካን ቡድን እየመሩ የሄዱት የቤተ ክህነት ተጠባባቂ ሥራ አስኪያጅም ጉባኤውን ጨርሰው ሲመለሱ ለጋዜጠኞች ያንኑ ውግዘት መልሰው በማስተጋባት በኢትዮጵያ ውስጥ እምነትን የሚገዳደር አንዳችም ተቃውሞ እንደሌለ በድፍረት ተናገሩ። በማከታተልም፤

የካቲት 14/1971 ዓ.ም. የእንግሊዝ ቤተ ክርስቲያን ምክር ቤት በኢትዮጵያ ውስጥ አብያተ ክርስቲያናት እየተዘጉና የክርስቲያን እግኞችም በየመንገዱ ላይ እየተገደሉ በመጣል ላይ ናቸው በማለት ያሠራጩ መሠረተ ቢሰና ከእውነት የፈቀደ ዜና መሆኑን የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን አጋለጠች።¹¹⁸

የሚል አሳዛኝ ማስተባበያ ተሠጠ። ይህን መሰሉ ማስተባበያ በተሠጠ በማምንቱ ከካቶሊካዊት ቤተ ክርስቲያን ተመሳሳይ መግለጫ ተሠራጩ፤

የምዕራባውያን ዜና ግሠራጫዎች «በኢትዮጵያ ውስጥ በሚገኙ ክርስቲያናት ላይ ጥፍና በደል ስለሚፈጸምባቸው በመሰደድ ላይ ናቸው» በማለት የሚለፍቱት ዜና መሠረተ ቢሰና ከእውነት የፈቀደ መሆኑን የኢትዮጵያ ካቶሊካዊት ቤተ ክርስቲያን ሊቀ ጳጳሳት አቡነ ጳውሎስ ዳድዋ ትናንት ለጋዜጠኞች በሰጡት መግለጫ አረጋገጡ። . . . የሃይማኖት ነፃነትና እኩልነት በኢትዮጵያ ጸንቶ እንዲኖር መንግሥት በገባው ቃል መሠረት ካቶሊካዊት ቤተ ክርስቲያን ምንም ዓይነት አድልዎ ያልተፈጸመባት መሆኑን ገለጹ።¹¹⁹ ይላል።

የካቶሊካዊት ቤተ ክርስቲያንን የወከሉ ብርቱ አገልጋዮች «በሃይማኖት አይለያየንም» ሲሚናርና ከኢትዮጵያ አብያተ ክርስቲያናት መተባበር ጉባኤ ጋር ለተወሰኑ ጊዜያት ያህል ጠንካራ አዳም በመያዝ ስለ እውነት ቆመው እንዳልተከራከሩ ሁሉ በዚህ ፈታኝ ወቅት ላይ ቤተ ክርስቲያኒቱ መጽናት አቅቷት በመንግሥት ተፅዕኖ ሥር መውደዱ እጅጉን የሚያሳዝን ነበር በማለት በወቅቱ የነበሩ መሪዎች ሃዘናቸውን ገለጹ። በእኔ ላይ ካልደረሰ ስለሌላው አያገባኝም ማለቷም አግባብ አልነበረም በማለትም ተቼ።

ሌላውና ትልቁ አሳዛኝ ገጠመኝም በወላይታ ሶዶ ከተማ የተፈጸመው ነው። በሶዶ ከተማ ሚያዝያ 20/1971 ዓ.ም. መንግሥት

¹¹⁸ አዲስ ዘመን፤ የካቲት 17/1971 ዓ.ም.

¹¹⁹ አዲስ ዘመን፤ የካቲት 25/1971 ዓ.ም.

የኦርቶዶክስ፣ የእስልምና፣ የፕሮቴስታንትና የሱተራን ሚሲዮንንና ሌሎች የሃይማኖት መሪዎች የተገኙበትን ስብሰባ ይጠራል። በስብሰባውም ላይ ለሃይማኖት መሪዎቹ የቀረበው አጀንዳ ያው የተለመደው፤ «የእንግሊዝ አብያተ ክርስቲያናትን ጉባዔ» ውሳኔ እንዲያወጣቱ ለመጠየቅ ነበር። ተሰብሳቢዎቹም በአካባቢያቸው ስለሚፈጸመው የክርስቲያኖች ችግር በዝርዝር በማስረዳትና መንግሥት በየአብያተ ክርስቲያናቱ ላይ እየወሰደ ያለውን ተፅዕኖ እንዲያቆም የሚጠይቅ ነበር። የመንግሥት ተወካዩ የሰጠውን ዘርፈ ብዙ መግለጫ ጉባዔው ካዳመጠ በኋላ የሃይማኖት ነፃነት በሚገባ እንዲከበር አደራ አስተላልፎ ጉባዔው ይበተናል። ከአምስት ቀናት በኋላ በዜና ማሠራጫዎች ላይ የቀረበው ዜና ግን እጅግ የሚያስደነግጥ ነበር፤

በወላይታ አውራጃ የሃይማኖት መሪዎች በኢምፔሪያሊስት ምንጃዎች ላይ ርምጃ እንዲወሰድ ጠየቁ። . . . የሃይማኖት መሪዎቹ ሚያዝያ 20/1971 ዓ.ም. በሶዶ አጠቃላይ ሁለተኛ ደረጃ ት/ቤት ተገኝተው ፍጹም የሃይማኖት ነፃነት መኖሩን አረጋግጡ።¹²⁰ ይላል መግለጫው።

«ፍጹም የሃይማኖት ነፃነት መኖሩን አረጋግጡ» የሚለው የቅጥፈት ሀረግ እንደተጠበቀ ሆኖ ቢያንስ ይህ መግለጫ ተሰጠ በተባለበት በዚያ ደቡባዊ የሀገሪቱ ክልል ውስጥ የሚገኙት የጋሞንፋ ክፍለ ሀገር የደርግ ሹማምንት ተሰባስበው በዚያው ሰዎች በቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ላይ በልዩ ሁኔታ አነጣጥረው በመላ ሀገሪቱ ውስጥ እንዲሠራጩ የወሰኑትን ውሳኔና የተወሰዱትን አስከፊ እርምጃዎች መንግሥት አልሰማውም ማለት አይቻልም።

ይህ የደርግ ሹማምንት ምሥጢራዊ ስብሰባ የተደረገው ህዳር 27 ቀን 1971 ዓ.ም. ነው። የስብሰባውም ዋነኛ ዓላማ በክልሉ ውስጥ የሚገኙትን የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያናትን በተቀዳሚነት ለማጥፋት ሆኖ ሌሎች ወንጀላዊያን አብያተ ክርስቲያናትም እንዳስፈላጊነቱ መወገድ እንዳለባቸው ታምኖበታል። ጉባዔው በዚህን መሰሉ ዋነኛ አጀንዳ ላይ ሰፊ ውይይት በማድረግ ከጋራ ስምምነት ላይ ይደረሳል። የስምምነቱም ቃለ ጉባዔ ቅጂ እየተባዛ በዜና ማሠራጫዎችና በየክፍላተ ሀገሪቱ መንግሥታዊ ቢሮዎች እንዲላክ ይወስናል። የቃለ ጉባዔውን ዝርዝር ሃሳቦች በመተው በዚያ ምሥጢራዊ ስብሰባ ወቅት የተወሰኑት ውሳኔዎች ብቻ የሚከተለውን የመሰለ ይዘት ነበራቸው፤

. . . በተደረገው ክፍተኛ ስብሰባ በተጨማሪ ማስረጃ የተደገፈ መሆኑ በውይይት ላይ አንድ በአንድ ተነስቶ የሚከተለው ውሳኔ ተሰጥቷል።

¹²⁰ አዲስ ዘመን፤ ሚያዝያ 25/1971 ዓ.ም.

ውሳኔ

ራሱን ታሰ ሕይወት ብሎ የሚጠራው ድርጅት ባለው ሕጋዊ ሰውነትና መለስተኛ ፕሮግራም የሃይማኖቶች እኩልነት ተፈቅዶ በሚል ሽፋን አይደረስብኝም አይነታብኝም በግለት ከሲ.አይ.ኤ አድሃሪ መንግሥታት ድጋፍና እርዳታ ሲያገኝ ቆይቷል . . . በአንፃሩ ሃቀኞችንና ጭቆኖችን በልዩ ልዩ ቀጥታና ዘመርዋሪ ለፀረ-አብዮተኝነትና ለኢምፔሪያሊዝም ቅጥረኝነት ሲመለከቱና ሲያደራጁ የቆየ በመሆኑ አሁንም ይህ ድርጅት ይኑር ግለት የቀንደኛ ጠላታችንን የኢምፔሪያሊዝምን በር ወለል አድርጎ ከፍተ ገባ እንደግለት ስለሆነ!

1. የታሰ ሕይወት ድርጅት ከነሙሱ መሣሪያው ከሃሪ ጀምሮ በቁጥጥር ሥር እንዲውል!
2. ቀጥተኛ የሲ.አይ.ኤ ቅጥረኞች በቁጥጥር ሥር እንዲውሉ!
3. ቀደም ሲል ኤስ.አይ.ኤም ሚሽን ሲባረርና ድርጅቱ ሲወረስ ለአብዮት ቅልበሳ ሚራው በአገሩ ሆኖ ለግካፄድ እንዲረዳው ለመለመላቸው ቅጥረኞች ያደለው ልዩ ልዩ ዕቃዎች ከየግለሰቦች ቤት በአሰሳ ተወስደው ተበሌዎች ለንብረተሰቡ አገልግሎት እንዲያውሉ!
4. የተወረሰው ድርጅት ለፖለቲካ ትምህርት ቤት ወይንም ለንብረተሰቡ አገልግሎት የሚሠጥ ድርጅት እንዲሆን!
5. ሳያውቁ በሲ.አይ.ኤ ቅጥረኞች ትወናብደው ለነበሩት ወጣቶችና ጭቆኖች አስቸኳይ የፖለቲካ ንቃት እንዲሰጣቸውና ወደ አብዮቱ ካምፕ እንዲመለሱ!
6. በመጽሐፍ ቅዱስ ስም አብዮታችንን እየተፈታተኑ ያሉት በጩንቻ ከተግ ብቻ ሳይሆን በየወረዳውና በየአውራጃው እንዲሁም በየክፍላት ሀገሩ ተጠናክረው የሚገኙ ስለሆነ መንግሥትና የሚመለከታቸው ክፍሎች አስቸኳይ እርምጃ እንዲወስዱ!
7. ይህ ውሳኔ ለሚመለከተው ሁሉ ከመሸኛ ጋር በከፍተኛና ቀበሌ በኩል እንዲደርስ!
8. ልዩ ልዩ ፀረ - አብዮት ጽሑፎች በድርጅቱ ውስጥ ሆነ በቅጥረኞች ቤት ስለግዴታጡ አስፈላጊው ምርመራ እንዲደረግ!
9. ይህ ውሳኔ በዚህ ግሠራጭዎች ሁሉ እንዲተላለፍ በግለት ውሳኔውን በአንድ ድምጽና ጭብጫባ አሳልፎላል።¹²¹

¹²¹ ታላ ጉባኤ፣ ህዳር 17/1971 ዓ.ም.፤ የጋሞ 14 ክፍለ ሀገር የአስተዳደር ጽ/ቤት የግህደሮች ጥበቃና አያያዝ አገልግሎት ግህተም ያረፈበት! በጎድ ደብረቱ ገጽ 64 ላይ የተረጋገጠ።

የደርግ መንግሥት! «ፍፁም ነፃነት አለ» ባሰኘበት በዚያው በሚያዝያ ወር በጎፋ ቤተ ክርስቲያን ላይ ከፍተኛ ስደት ተነስቶ በርካታ የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ምዕመናን ተገርፈዋል፤ ታስረዋል፤ ተሰቃይተዋል። አቶ አብርሃም በላቸው የተባለው አግኝቶ በድብደባ ምክንያት በጎፋ ወህኒ ቤት ውስጥ ሕይወቱ አልፎዋል። አብያተ ክርስቲያናት ፈርሰዋል ንብረት ተዘርፎዋል ወ.ዘ.ተ.

ጓዳ ለጓዳ የደርግ አስተዳደር ይህንን የመሰለ ከፋትና ከህደት የተሞላበት ውጣኒ እየወሰነ በአደባባይ ግን የሃይማኖት ነፃነት እየተከበረ ነው ማለኝቱ ኮሚኒስቱ መንግሥት ለሚመራው ሕዝብ ምን ያህል ጭካኔ እንደነበረው የሚያመለክት ነው።

የአንድ ሕዝብ ባህልና ወግ በአንድ ሌሊት ተወግዶ፤ በአንድ ሌሊት የሚበቅል እንጉዳይ አይደለም። ከዚህ ሁሉ በላይ ደግሞ ከአምላኩ ጋር እንዳይገናኝና እንዳያመልክ ሕዝብን በፖለቲካ አጥር መገደብና በመከራ ማሰቃየቱ ውጤቱ ምን ያህል የከፋ እንደሚሆን ዘመን ዘመን ሲሸር፤ ብርቱው በኃይለኛው ሲረታ የሚገለጥ ነው። የኢትዮጵያ የባህል አብዮት ትርፍም ውድቀትና ጥፋት እንዳስከተለ ለመገንዘብ ተችሏል።

ኮሚኒዝም ፀረ-ሃይማኖት ብቻ አይደለም። ፀረ-ባህል፤ ፀረ-ሕዝብ፤ ፀረ-ዕድገት እንደሆነ እንደ ቻይና ባሉ ሌሎች ሀገሮችም ላይ ሆነ በኢትዮጵያ ላይ ጥሎት ያለፈው አሻራ ይመስከራል። በሃይማኖት ላይ የፈጸመውን በደል ያህል በሕዝቡ ባህልም ላይ እንዲሁ አድርጓል። በኮሚኒስቷ ኢትዮጵያ የሚገኙ የመንግሥት ሠራተኞች በሙሉ የደመወዛቸው ጣሪያ መስፈርት ሆኖ ሦስት ዓይነት ተለማት ያላቸውን ካኪ ልብሶች ብቻ እንዲለብሱ ተወስኖ ነበር። ሱፍና ሌሎች የአውሮፓ ልብሶችን መልበስ ፀረ አብዮተኛ ያሰኝ ነበር።

ኢትዮጵያዊያን በሀገር ምርት መጠቀም አለባቸውና አንድ ወጥ የሆነ ዩኒፎርም እንዲለብሱ ታወጀ። በመንግሥት መመሪያ የተሰማቸው ልብስ ሰፊዎች የሚያዘጋጁትን ዩኒፎርም የመንግሥት ሠራተኛ የሆነ ሁሉ ታዘ ለበሰ። በስብሰባና በክብረ በኃል ቀን እንገቱ ላይ የሚቀለፍ ደግሞ ሰግያዊ ካኪ ስንሰብስ በእዘቡ ቀን ደግሞ ውሃ ሰግያዊና ካኪ እንድንለብስ ታዘዘ። በኔ ግምት በግን አለብኝነት የተጣሰ ሰብአዊ መብት ነበር።¹²² ይህም የባህል አብዮቱ ዘመቻ አንዱ አካል ነበር።

122 ደበበ እጃቱ (ተርጓሚ) ገጽ 331

ሕዝቡ በአንድ ጀንበር የአመጋገብ ባህሉን እንዲለውጥና በጤና ምግብ ላይ «ቆራጥ አብዮታዊ ውጣኔ» እንዲወስን ሁሉ ተቀስቅሷል። ልክ በቻይና እንደተደረገው ርምጃ ሁሉ የአደባባዮችና የመንገድ ስያሜዎች በአብዛኛው አብዮቱን እንዲያንጸባርቁ ሆነው ተለውጠዋል። ከዚህም አልፎ ሲላ በመንደር ምሥረታና በሠፈራ ምክንያት በሚለዩኖች የሚቀጠረው ሕዝብ እትብቱ ከተቀበረበት ቀኔ ተነቅሎ ወደ ግያውቃቸው ክልሎች እንዲዘዋወር ተደርጓል። ይህን መሰሉ እርምጃ በሰው ዓይን ሲታይ እጅግ የከፋ ቢሆንም በእግዚአብሔር ዓይኖች ፊት ግን ከፋው ወደ መልካም ተለውጧል። በመንደር ምሥረታና በሰፈራ ምክንያት ተገድደው ከተነቀሱት ሰዎች መካከል ከደቡብ የሄዱ ክርስቲያኖችም በብዛት ስለነበሩ በሄዱበት ቦታ ሁሉ የጸሎት ቤቶችን በመሥራትና ወንጌልን በማሠራጨት ዕድሉን ተጠቅመውበታል። ወንጌል ያልደረሰባቸው ክልሎችና አካባቢዎች የምሥራቹ ቃል ተሰብስባቸዋል፤ የድል ዝግሬ ተዘምርባቸዋል። «እግዚአብሔርን ለሚወዱ እንደ ሃግቡም ለተጠሩት ነገር ሁሉ ለበጎ ይሆናልና» ለከፋ ዓላማ ተቀነባብር የተወጠነው ዕቅድ ለመልካም ሆነ። የወቅቱን የኮሚዩኒስት የደርግ መንግሥት የሠፈራ ፖሊሲና የሕዝቡን እምነት የተፈታተነውን አቋም በተመለከተ የወቅቱ መንግሥት ከፍተኛ ባለሟል የነበሩ ሰው እንዲህ ይገልጡታል።

በሠፈራ ክልሎች ቤተ ክርስቲያንም ሆነ መስጊድ የለም። ዓላማው «የብዙሃኑ ጣዕም» የሆነውን ሃይማኖት በግጥፋት አዲስ ገብረተሰብ ለመፍጠር ነው። አመራሩ «ሰው ከፈጣሪ በላይ ነው» የሟል እምነት ተጠናውቶታል። እምነት የመኖር ህልውና በሆነበት ሀገር ደገም፤ ያለ ሃይማኖት ገብረተሰብ ምራሱ ውድቅ እሱነቱ የሚያጠፋጥር ይሆንበታል። ገበሬው አምራች ሊሆን አይችልም። ይልቁንስ ነፍሱን የተጠቀ ይሆናል። አካባቢውን ይናፍቃል። መሪነቱንና የእርሻ መግሪያውን ይመኛል። ቤተ እግዚአብሔርንና መስጊዱን ያጣል።¹²³

በርካታ የወንጌል አግኞችም (በተለይም ከደቡብ የሀገሪቱ ክፍል) ከሕዝባቸው ጋር ሂዱ ተብለው በመንግሥት ወደ ታዘዙበት የግዳጅ ቦታ አብረው ቢሰደዱም አምላካቸው ከእነርሱ ጋር ስለነበር በጨለማው የሠፈራ መንደር ውስጥ የብርሃኑን ወንጌል በግብረት ተስፋ ለሌላቸው ተስፋ ሆኑ። የሠፈራው ዓላማ አምላክ የለሽ ዚጋ ለመፍጠር ቢሆንም ዕቅዱ ግቡን አልመታም። እስከ 1991 ዓ.ም. ዘጠኝ ያህል አጥቢያዎችና ሁለት የአምልኮ ጣቢያዎች ያሏት የጠደሌ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን

የዚሁ የሠፈራ ውጤት ነች። በርካታ ቁጥር ያላቸው የጋምቤላ (ዘጠኝ ቤተ ክርስቲያናት) የፓዌ (15 ቤተ ክርስቲያናት) በሰፈራ ፕሮግራም ከደቡቡ የሀገሪቱ ክፍል በተጋዙ የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ምዕመናን አማካይነት ያደጉና የተስፋፉ ፍሬዎች ናቸው።

የኢትዮጵያው የባህል አብዮት ከቻይናው ብጪ የባህል አብዮት ፍልስፍና ጋር የሚመሳሰለበት ሌላው ባህሪ የሁለቱም ዘመቻዎች ዕድሜ በአሥር ዓመታት ብቻ መገደቡ ነው። የቻይናው የባህል አብዮት ዘመቻ የቆየው ከ1966-1976 እ.ኤ.አ. ሲሆን የኢትዮጵያው የባህል አብዮት ዕድሜም ከ1971-1981 ዓ.ም. ለመቆየት የቻለው ለአሥር ዓመታት ብቻ ነው። ይህ ለአሥር ዓመታት ያህል እየሞቀና እየጋለ፡ እየቀዘቀዘና እየሰከነ የተካሄደው የኢትዮጵያው የባህል አብዮት ዘመቻ በቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያናት ላይ ጥሎት ያለፈው ክፉ የታሪክ ጠባሳ ለትውልድና ለዘመን እንዲሰነብት ለማስቻል የከህደቱን ዘመን ግፍ፣ የቅዱሳንን መከራና ስደት፣ የጸሎት ቤቶችን ውድመትና የሥርዓቱን አራማጆች አመጽ የተሞላበት ተግባር በሚከተሉት ክፍሎች በዝርዝርና የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያናት በሚገኙባቸው አውራጃዎች አኳያ የተወሰኑትን ብቻ ለመዳሰስ ይሞከራል።

የቤተ ክርስቲያናት መዘጋትና የወህኒ ቤቶች በር መከፈት

የዳዊት መከፈቻ ያለው፣ የሚከፍት፣ ያሚዘጋም የሌለ የሚዘጋ፣ የሚከፍትም የሌለ፣ ቅዱስና እውነተኛ የሆነው

እርሱ እንዲህ ይላል፡- . . . እነሆ በአንተ ፊት

የተከፈተ በር ስጥፎሃለሁ ማንም

ሊዘጋው አይችልም።

(ራእይ 3፡7-8)

ከ1970 ዓ.ም. በኋላ ያሉት ዓመታት ለቤተ ክርስቲያናት እጅግ የከፉ ዓመታት ነበሩ። የከህደቱና የስደቱ ወላፊን እየተንገገገ ሀገሪቱን ከዳር ዳር በማዳረስ በቤተ ክርስቲያናት ላይ የጥፋት ሰይፍ የተመዘዘበት ወቅት ነበር። ጊዜው አስጨናቂ፣ ባለሥልጣናቱ አስፈሪ፣ የኮሚዩኒዝም ፍልስፍና ከምንም ይልቅ በእያንዳንዱ ዜጋ አእምሮ ውስጥ እየሠረፀ እንዲገባ የተደረገበት ጊዜ ነው።

አብያተ ክርስቲያናት ከውጭም ከውስጥም ተወጥረው የተያዙበት ወቅት ነው። ከአምላክ ከንድ ይልቅ የሰዎች ከንድ እንደሚልቅ የተሰበከበት፤ በመፈክር ጩኸት ትምክህት የገነነበት፤ «እግዚአብሔር አምላክም ሰውን ከምድር አፈር አበጀው፤ በአፍንጫውም የሕይወት እስትንፋስን እፍ አለበት፤ ሰውም ሕያው ነፍስ ያለው ሆነ» (ዘፍ.2፡7) የሚለው አምላካዊ ቃል ተሸር፤ «የሰው ልጅ መገኛ ምንጩ ዝንጀሮ ነው» የሚለው የዳርዊን ፍልስፍና የተሠራጨበት፤ ተፈጥሮን በቁጥጥር ሥር ለማድረግ አቅሙ እንዳለ የተለፈፈበት ዘመነ ትምክህት፤ ዘመነ ክህደት ነበር።

የጨለማው ግዝፈት፤ ያስፈራበት፤ የመከራው ክብደት እምነትን ያጎበጠበት፤ የብዙዎች ተስፋ ተግጦ የተንገዳገዱበት፤ የብዙዎችም እምነት የተፈተነበት ዓመታት ነበሩ። ደካማ የተባሉ ጸንተው የቆሙበት፤ ብርቱ የተባሉትም የእምነት ጉልበታቸው የዛለበት አሰጪናቂ ዓመታት ነበሩ።

ብልጭ ድርግም እያለ ሲድፈነፈን የነበረው የኢትዮጵያ ሶሻሊዝም በሦስት ዓመታት ጊዜ «ወደ ኮሚዩኒዝም ሥርዓት አደገ» ተባለ። ከጳጳሱ ይልቅ ምዕመኑ እንዲሉ ቀደም ሲል አብዮት ካካሄዱት ሀገሮች ይልቅ የኢትዮጵያው ፍጥነትና ሩጫ ለጉድ ተሰኝቶ ኢትዮጵያም ከአፍሪካ ሀገሮች ሁሉ ልቃ ብቸኛ ኮሚኒስት ሀገር የሚል ቅጽል ስም አተረፈች። ይሄ የኢትዮጵያ ፍጥነት «በወዳጅ ሀገሮች» የሥርዓተ ማኅበራትን የዕድገት ሂደት ያልጠበቀ ተአምራዊ ነው ተሰኝቶ ተቆላጸለ። «የሥርዓተ ማኅበራቱ የዕድገት ፍልስፍና ሂደት ተጣርሶ ኢትዮጵያ በቀጥታ ከፊውዳል ሥርዓተ ማኅበር ወደ ኮሚዩኒዝም ተሸጋገረች።» እየተባለም ታወጀ። ዋና ወዳጆቿ የነበሩት የምሥራቁ ሶሻሊስት ሀገሮች፤ ሶቪየት ኅብረት፤ ኩባ፤ የመን፤ ሰሜን ኮርያ ወ.ዘ.ተ. እንደሆኑ ተደጋግሞ ተለፈፈ። የተቀሩት ምዕራባውያን የኢምፔሪያሊዝም ሀገሮች በአንፃሩ፤ «ተልባ ቢንጫጫ በአንድ ሙቀጫ» ተብሎ ተተረተባቸው።

ለኮሚዩኒዝም ሥርዓት መንስራፋት ፀር እና ጠላት የሆኑት የሃይማኖት ተቋማት ሙሉ ለሙሉ ከኢትዮጵያ ምድር ካልተደመሰሱ በስተቀር አብዮቱ ግቡን እንደማይመታ በይፋ ተበሰረ። በተለይም «ኢምፔሪያሊዝምና ሲኦኒዝም» የሚል ቅፅል የተለጠፋባቸው የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ጭምር ማናቸውም የፕሮቴስታንት ሃይማኖት ድርጅቶች ከምድረ ኢትዮጵያ እንዲጠፉ ተበየነባቸው። ሰይፉ በጓዳ ተሰሎ ተዘጋጀ። ሢራው በገሃድና በጨለማ ተውጠንጥኖ ተጠናቀቀ። ክርስቲያኖች እስኪወገዱ ድረስ ፍትሕ በኢትዮጵያ አይኗ ታወረ።

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ጥቅም ለማስጠበቅ
የሕዝባዊ ጥቅም ለማስጠበቅ

№ 131720

በ ሕዝባዊ ጥቅም ስም
ገጽ 1

የባለ ገንዘብ ግንኙነት ደረሰኝ

405

ሕገ መንግሥት ግንኙነት ስም

የገንዘብ ስም	የገንዘብ ጥቅም	የገንዘብ ጥቅም	የገንዘብ ጥቅም	የገንዘብ ጥቅም	የገንዘብ ጥቅም
1	መጠን 400000000	200			
2	2444 ሺህ	900			
3	አጠቃላይ ስጦታ				
4	በመገንዘብ				
5	በገንዘብ				
6	በገንዘብ				
7	በገንዘብ				
8	በገንዘብ				
9	በገንዘብ				

በገንዘብ ጥቅም ስም ሕዝባዊ ጥቅም ገጽ 1
ገጽ 1 ስም ስም ስም ስም ስም ስም
9-9

በገንዘብ ጥቅም ስም ሕዝባዊ ጥቅም ገጽ 1
ገጽ 1 ስም ስም ስም ስም ስም ስም
9-9

በገንዘብ ጥቅም ስም ስም ስም ስም ስም ስም
በገንዘብ ጥቅም ስም ስም ስም ስም ስም ስም

ክርስቲያኖች ወደ አብዮቱ ካምፕ እስካልተመለሱ ድረስ የሀገሪቱ የወንጀለኛ መቅጫና የፍትሕ ብሔሩ አንቀጾች ለመከራከሪያነት እንዳይቀርቡ ከህደት ተጫናቸው። የሕዝብን ሰላም ለመጠበቅ አደራ የተቀበለው የፖሊሱም ኃይል ከአሳዳጅ ኮሚቴዎች ጋር አብሮ ፍትህንና ርትዕን ከማስጠበቅ ይልቅ ተቀዳሚ ተባባሪ በመሆን የወህኒ ቤቶችን በርማስፋትና መክፈት ጀመረ። የዳኝነት ወንበር በፍትህ እጦት ተገለበጠ። «ራሄል ስለሌላው አለቀሰች» . . . ቤተ ክርስቲያን ስለ መንጋዎቿ እንባዋን ወደ ሰማይ ረጨች። ፍትህ አልነበረም፤ ዳኝነት ታውሯል፤ ሕግ ጆሮ አልነበረውም፤ ስለዚህ ንፁሃን የክርስቶስ ሠራዊት ምዕመናን የተቆረጠላቸውን የመከራ ጽዋ ሊጎነጩ አስገዳጁ የግፍ ውጣኔ ያስጨበጣቸውን ዋንጫ ለመጨለጥ ተገደዱ። የከህደቱና የስደቱ ወላፊን እነሆ መንቀሳቀሳ ጀመረ . . . « . . . ሁሉ በእያንዳንዱ ቢጻፍ ለተፃፋት መጻሕፍት ዓለም ራሱ ባለበቃቸውም ይመስለኛል።» እንዳለው

ሐዋርያው ዮሐንስ (ዮሐ. 21:25) በዘመነ ደርግ በመላ ሀገሪቱ በሚገኙ የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያናት ዙሪያ የተፈጸሙትን የመከራ ዓይነቶችና የስደቱን ስፋት ለመጨለፍ ይዋከራል እንጂ ተተርኮ አያልቅም። የስደቱን የስደድ ባህርይ፣ የስቃዩን ጥዝጣዜ ዓይነት የመከራውን ብዛት ለነገው ትውልድ ሙሉ ለሙሉ እንዲተላለፍ ለማስቻልና በቃላት ለመግለጽ አዳጋች ቢሆንም በጥቂቱም ቢሆን ስዕሉን ለማሳየት ያህል ብቻ ሙከራ ተደርጓል። ብቁም ባይሆን ሙከራውን፣ ምሉዕ ባይሆንም ጅግሬውን፣ ሁሉንም ባይሆን ጥቂቱን የእግዚአብሔር ክንድ ብርታት፣ የአሸናፊነቱ ችሎታ፣ የአስፈሪነቱ ብቃት የታየባቸው ዓመታት ታሪክ . . . እነሆ!

ጋም

የመቃብር ጉድጓድ ዘለው የተራመዱ የእምነት ሰዎች

የጪንቻ ከተማና የዙሪያ ገቡ ልዩ መለያ በተፈጥሮ ጉምና ጭጋግ ሁል ጊዜም እንደተጋረደ ነው። በተራራ ላይ የተመሠረተችው ጪንቻ ጉምና ደመና እንደተከናነበች ዘመናትን አስቆጥራለች። የአርባ ምንጭ ከተማን የምትቃኘው ቁልቁል ነው። ሥራ ወዳዱ ሕዝቧ በሽመናና በግብርና ሙያ የተሠማራ ታታሪ ወገን ነው። ወንጌል ወደ ክልሉ ከገባበት ጊዜ ጀምሮ ለአንድም ወቅት ቢሆን የምሥራቹ አዋጅ የተገታበት ጊዜ የለም።

«አግና! አግና! የሱስ አግና!

በኢየሱስ እመኑ! በኢየሱስ እመኑ!»

የሚለው አዋጅ የተፈጥሮን ጭጋግ አልፎ፣ የደመናውን ብርታት ዘልቆ ያለመታከት ወንጌል በመስበኩ አብዛኛው ሕዝብ የምሥራቹን ቃል ሰምቷል፤ ብዙው ሕዝብም የክርስቶስ ሠራዊት ኅብረት አባል ሆኗል።

ታህሳስ 1/1971 ዓ.ም ግን የጪንቻ ከተማ ሕዝብ እንደ ልማዱ በየጎዳናው ሲተላለፍ!

ሉኦ አይመሌ! . . . እንደምን ነህ/ናችሁ!

ሉኦ አቅዴቲ! . . . እንደምን አደፈችሁ!

ሉኦ ፔኢዴቲ! . . . እንደምን ዋላችሁ!

እየተባባለ የወትሮውን ሰላምታ ለመስጣጣት ድፍረት አላገኘም። ሁሉም በየጥጋጥጥና በየቤቱ ሆኖ ማንሾካሾክን መርጧል። የተፈጥሮ

ጭጋግ ሳይሆን የመከራ ጭጋግ እለቱን ተጫጭታል። የጦሉላ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ምዕመናንም እንደተለመደው ወደ ጸሎት ቤታቸው ለመሄድ መጽሐፍ ቅዱሳቸውን ብብታቸው ሥር ወሽቀው በተለያዩ አቅጣጫዎች እየተመሙ ነው።

አንዳንዱ በየመንገዱ ላይ የሚያወራው በዕለቱ ሁለት ወታደሮች አቶ ጳውሎስ ዛቶን ወደ እስር ቤት እንደወሰዱቸው ነው። አንዳንዱም ምናለ እነዚህ ጴጌዎች ዛሬ ወደ ጸሎት መሄዱን ቢተውት? እያሉ ይንሾካሾካሉ። የጦሉላ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ግን የወትሮው ሥርዓቷን አላንደለችም። ምዕመኑም ለአስፈሪው የወሬ ጦር ሳይፈታ በተለምዶው አኳኋን የጸሎት ቤቱን ግጩናነት ጀመረ። በአምልኮ ሰዓት ተዘመረ፤ እልል ተባለ፤ አቶ ተስፋዬ ቶሌም ከፊሊጵስቶስ መልዕክት ምዕ. 1፡28-30 ያለውን ክፍል በማንበብ፤

«በአንድም ነገር እንኳን በተቃዋሚዎች አትደንግጡ፤ ይህም ለእነርሱ የጥፋት ለእናንተ ደግሞ የመዳን ምልክት ነው። ይህም ከእግዚአብሔር ነው። ይህ ሥራ ክርስቶስ ተሠጥቷችኋልና። ስለ እርሱ መከራ ደግሞ ልትቀበሉ እንጂ በእርሱ ልታምኑ ብቻ አይደለም። . . . ያው መጋደል ደርሶባችኋል።» በሚለው ህያው የወንጌል ቃል ጉባዔውን በመፅናናት ሞሉት። እንደተለመደው የቤተ ክርስቲያኒቱ የአምልኮ ሥርዓት በተያዘለት መርሃ ግብር መሠረት ተከናውኖ ጉባዔው በሰላም አለቀ። ፕሮግራሙ እንደተጠናቀቀም ምዕመኑ በየምክንያቱ ይጠራ ወደነበረው የቀበሌ ስብሰባ ለመሄድ ተገደደ። የዕለቱ የቀበሌ ስብሰባ አጀንዳ ትኩረት በክርስቲያኖች ላይ ያነጣጠረ ነበር። ረዥም ሰዓታት የፈጀ ዲስኩር በጴጌ ሃይማኖት ተከታዮች ላይ ተሰጠ። መፈክር በሉ አትበሉ በሚለው ጉዳይ ላይ ጭቅጭቅ ተፈጠረ . . . ውይይቱ ጦዘ። በመጨረሻም ስብሰባውን የሚመራው ሹም የፖሊስ ኃይል በመጥራት እንደ አቶ ተስፋዬ ቶሌ፤ አቶ ይስሐቅ አድር፤ አቶ ዳዊት ያና እና አቶ ያቶ ከልቤ የመሳሰሉትን አንጋፋ የቤተ ክርስቲያኒቱን መሪዎች ጨምሮ በርካታ ወገኖች ለእስር ተዳረጉ። የእግዚአብሔር ፈቃድ ሆኖ «ቀንደኞች» ከተባሉት ሰዎች መካከል አቶ እስራኤል ጎዳ እና አቶ ዘነበ አርአያ በጨካኞቹ አሳዳጆች እጅ ሊገቡ አልቻሉም። እነ አቶ ተስፋዬ መታሰራቸው እንደተሰማ ምሽቱንም ወደ አርባ ምንጭ ሄደው እንዲያድሩ ተሸኙ። እስረኞቹም በአቶ ብርሃኑ ግሙዩ የአውራጃው አስተዳዳሪ ትዕዛዝ ወደ ወህኒ ቤት ተጣሉ።

ከሕግ በላይ ራሳቸውን ይቆጥሩ የነበሩት አሳሪዎቻቸውም ክርስቲያኖችን ወህኒ ቤት ካጎሩ በኋላ በተከታታይ ቀናት ወደየግለሰቦቹ ቤት አስገድዶ በመግባት የግል ንብረቶቻቸውንና ገንዘብ በጠራራ ፀሐይ

ዘርፈዋል። የአቶ ይስሐቅ የግል ንብረት የሆነው ፋርማሊ ሙሉ ለሙሉ ተዘርፎዋል። ከእያንዳንዱም ቤት የፈለጉትንና ዓይናቸው ያረፈበትን የግል ንብረት ወስደዋል።

በወቅቱ ለመንግሥት አካላት ይቀርቡ ከነበሩት የአቤቱታ ደብዳቤዎች ላይ ለመገንዘብ እንደሚቻለው በዚሁ በማን አለብኝ ዘረፋ ምክንያት የአውራጃው አስተዳዳሪ፣ የአውራጃው የአስተዳደር አገልግሎት ኃላፊና የአውራጃው የገንዘብ ሚኒስቴር ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ተጠሪ ቆመው የዘረፉትና ያዘረፉት ንብረት በዝርዝር ተመዝግቧል። የቤተ ክርስቲያኒቱ ገንዘብ ያዥ ከሆኑት ሰው ቤት የዘረፉት ብር 20,000 እንዳለ ሆኖ ከቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያገኙትን ነገሮች አኮርዲዮን፣ ቴፕሪ ኮርደር፣ የጣራ ቆርቆሮ ሚስማር አካፋ፣ መጥረቢያ፣ የመዘምራን ልብስ፣ . . . ወዘተ. አንድም ሳያስቀሩ እንዳለ ሙሉ ለሙሉ አስጭነው ወስደዋል። የንብረቱም ግምታዊ አሃዝ ከብር 53,000 እንደሚበልጥ ይታመናል። ያፈረሱት፣ ያወደሙትን ነቃቅለው ያበላሸቸውን ንብረቶች በተመለከተም በዝርዝር ለመግለጥ በእጅጉ አዳጋች ነው።

ይህም የንብረት ዘረፋ፣ የጸሎት ቤት ማፍረስ ድፍረትና ውንብድና አልበቃ ብሏቸው በንፁሃን እስረኞች ላይ የፈጸሙት የግፍ ተግባር የሚከተለውን ይመስላል።

በወህኒ ቤት አካባቢ የሚገኙ የትላልቅ የባህር ዛር (የመቶ ዓመት ዕድሜ ያህል እንዳላቸው ይገመታል።) ጉቶዎችን እንዲነቅሉ ታዘዙ። ያለበቂ ምግብና ውሃ። የተነቀሉትን ጉቶዎችና ፍላጮች ያስተዋለ አንድ ከፍ ያለ ሥልጣን የነበረው ጎብኚ ሹም! «ይህንን ሁሉ ጉቶ ለመንቀልና አካባቢውን ለማሳመር ግፊደርና ሥዘር ከየት አገኘህ?» ብሎ የወህኒ ቤቱን ኃላፊ እንደጠየቀው ይነገራል።

በሌላ ጊዜም እንጤዎችን አስሮ መቀለቡ ጉዳት መሆኑ ስለታመነበት በሹማምንቱ ትዕዛዝ እስረኞቹ የራሳቸውን መቃብር ከሌሎች የፖለቲካ እስረኞች ጋር ቆፍረው አብዮታዊ እርምጃ እንዲወስድባቸው ይወስናል። በዚሁ መሠረትም የግድያ ጀብዱ ከሚፈጸምበት እለት በፊት ለአስር ቀናት ያህል እስረኞቹ ረዥም ጥልቀት ያለውን የመቃብር ጉድጓድ ቆፍረው በማዘጋጀት የዓሊ ሙሣን መምጣት ይጠባበቁ ጀመሩ። በዕለቱ ስለሚፈጸመው አብዮታዊ ውሣኔ የጫንቻና የአካባቢው ሕዝብ ከዳር ዳር ሰምቶ ስለነበር! «የእንጤዎች መጨረሻ» መሆኑን አውርቶ ጨርሶታል።

የተጠበቁት የክብር እንግዳ መድረሳቸው አልቀርም ደረሱ። የሚረሸኑትን አስከሬኖች እንዲቀብሩና ካስፈለገም እነርሱም ግዳጃቸውን ከተወጡ በኋላ ጽዋቸውን መጎንጨት እንዲችሉ በርካታ የፖለቲካ እስረኞች ከወህኒ ቤት ወደመረሸኛው እንዲመጡ ተደርጓል።

የግድያው ግዳጅ ከመፈጸሙ አስቀድሞ በግብርና ጽ/ቤት አማካይነት በአካባቢው የተሠራውን የመስኖ ግድብ መርቀው እንዲመለሱ ለክብር እንግዳው ለጓድ ዓሊ ሙሳ ያልታሰበ ግብጥ ይቀርብላቸው። ግድቡ ተመረቀ፤ ለጓድ ዓሊ ሙሳ ክብርም በተመረቀው ግድብ ውስጥ የዋና ትርጓሜት እንዲደረግ ተወሰነ። ዋናተኛው አቶ አያሌው አየለ ትርጓሜቱን ሊያሳዩ ዘለው ገቡ። አንዴ ብቻ ብቅ ብለው መጥለቃቸው ታይቷል። በዚያው ቀን። የክብር እንግዳውና ተመልካቹ ሕዝብ ተደናገጡ። አስከሬኑ በአስቸኳይ ተፈልጎ እንዲወጣ ትዕዛዝ በመስጠት ተቻክለው ሄዱ። የዕድል ጉዳይ ሆኖ ግን አስከሬኑን ለማግኘት ስላልተቻለ ለሰባት ቀናት ያህል አድካሚ ጥረት ተደረገ። አልፎም ተርፎ ከጉጂ ብሔረሰብ መካከል በችሎታቸው የሚደነቁ ዋናተኞችም በፍለጋ ተገኝተው በመምጣት የቻሉትን ጥረት አደረጉ። ሙከራዎቹ ሁሉ ግን ሊሳኩ አልቻሉም። ሊረሸኑ የነበሩት ቅዱሳንም የዚያን ዕለት የሞታቸውን የሞላ ዋንጫ ይዘውና የቆፈሩትን መቃብር ተራምደው ወደ ወህኒ ኑሯቸው እያመሠገኑና እየዘመሩ ተመለሱ።

ደባው የከሸፈበት ሰይጣን እነዚህን የጌታ ባሪያዎች ለማጥፋት ዳግመኛ ሴራ ሸረበ። ይሄ የሞት ድግስ የተደገሰው ለፖለቲካ እስረኞችም ጭምር ነበር።

የወቅቱ የፖለቲካ እስረኞች የክርስቲያኖችን ጸሎት አይወዱም ነበርና ብዙ ጊዜ ስለ ክርስትናና ስለፖለቲካ በእስረኞቹ መካከል ክርክር ይደረጋል። «እናንተ የቃለ ሕይወት ሰዎች ቀድሞ የምትታወቁት የሲኦይኤ ወኪል በነበረው በኤስ.ኦይ.ኤም ሚሲዮን ስም ሰበካ ጣቢያ እየተባላችሁ ነበር። ለመሆኑ ከምን ጊዜ ሰማችሁን ለውጣችሁ ቃለ ሕይወት ሆናችሁ?» በማለት እስረኞቹ ክርስቲያኖችን ይሞግታሉ። አቶ ተስፋዬ ቶሌና ሌሎቹም የሚበገሩ ሰዎች ስላይደሉ፤ «እናንተስ በፊት ኢህአፓ ትባሉ አልነበረም? በምን ምክንያት ነው ግራ መንገደኛ ቀኝ አክራሪ እየተባላችሁ በእስር ቤት እንኳን እያላችሁ አንዳችሁ ለአንዳችሁ ጠላት የሆናችሁት?» ይጠይቋቸዋል።

ምልሉና ተግዳሮቱ ያልጣማቸው ከኢህአፓ የተገነጠለው የአንደኛው ቡድን ደጋፊዎች እስረኞቹን ኢንጢዎችና ጠቅላላ እስረኞችን ፈጅተው ታሪክ ለመሥራት ይጓጓሉ። በመሆኑም ሲያሸምቁ ቆይተው

ጊዜው ሲሞላላቸው በእስረኞቹ የምግብ ወጥ ውስጥ ማላታይን የሚባል የተባይ ማጥፊያ መርዝ ይጨምራሉ። ይሄ በሚሆንበት ዕለት በወህኒ ቤት ውስጥ የነበሩት እስረኞች ቁጥር ወደ 200 የሚደርስ ነበር። የተባለው አልቀሪም በመርዝ የተሠራው ወጥ ከእንጀራ ጋር ታድሎ እስረኞቹ ይመገባሉ። ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ ግማሹ መጮህ፣ ግማሹ ማቃሰት ይጀምራል። ብዙው ሰው ራሱን ስቶ ወደቀ። ከፊሉም እንደ ማበድ ብሎ ጨርቁን ጣለ። አማኞችም በሙሉ አብረው በልተው ነበር። እግዚአብሔር በተስፋ ቃሉ መሠረት፤ (ማርቆስ 16፡18) ልጆቹን ከዳግ መኛ ሞት ሸሽጎ አሳለፋቸው። ምግቡን ከበሉት ክርስቲያኖች መካከል በብዙዎቹ ምንም አልሆኑም። ሌሎች በርካታ እስረኞች ግን ብዙ ቀናት ማቅቀው ዳኑ።

ይሄ ሁሉ ኢሰብአዊ ግፍ በቅዱሣን ላይ ሲፈጸም ከአሥራት የተረፉት አቶ እሥራኤል ጎዳና አቶ ዘነበ አርአያ ከአዲስ አበባው የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ጽ/ቤት ዋና ጸሐፊ ከአቶ ተክሌ ወ/ጊዮርጊስ ከወቅቱ ሊቀመንበር ከአቶ ብርሃኑ ደረሰ ጋር በመሆን በየሚመለከታቸው የመንግሥታዊ መሥሪያ ቤት አቤቱታ በማቅረብ የተዘረፈውን የቤተ ክርስቲያንና የግለሰቦች ንብረት ዝርዝር በመያዝና በእስረኞቹ ላይ የሚፈጸመውን ግፍ በመተንተን እየፋና በቃል እያስረዱ ከላይ ታች ከማለት አልበዘኑም ነበር። ይህንን የሰሙት የክፍለ ሀገሩ አስተዳዳሪ ሻለቃ ዓሊ ሙሳ እስራኤልንና ዘነበን እጃቸውን ይዞ ያመጣ፤ ወይንም የገደለ አንድ አንድ ሺህ ብር እንደሚሸለም ቀደም ሲል አዋጅ ያሳውጃሉ። ይህንንም የሚያስፈጽሙ ገዳዮች የሁለቱን ሰዎች እጅ ይዞ ለማስረከብ ወይንም ገድሎ ለመሸለም አዲስ አበባ ከሚገኘው ከኤስ.አይ.ኤም ዋና ቢሮ ድረስ በተደጋጋሚ እየመጡ ስለ ሰዎቹ ሁኔታ ይሰላሉ እንደነበር አቶ ተክሌ ወ/ጊዮርጊስ ገልጸውልናል።

ይህም ቢሆን ግን ሁለቱ ሰዎች አልተበገሩም። ነጋ ጠባ አገር አስተዳደር ሚኒስቴር እየሄዱ የፍትህ ያለህ፤ የሕግ ያለህ እያሉ የሕዝባቸውን ስቃይ ማሰማታቸውን ያልወደደው የሀገር አስተዳደር ሚኒስቴር ተቀዳሚ ምክትል ሚኒስትር፤ «ለመሆኑ ግን ወክሏችሁ ነው ለአቤቱታ የመጣችሁት? የሕዝብ ውክልና ከሌላችሁ ሁለተኛ እዚህ ግቢ እንዳትደርሱ ብሎ ያባርራቸዋል።» ሁለቱ ሰዎችም ተስፋ ሳይቆሙ በድፍረት ወደ አካባቢያቸው በመመለስ በሌሊት እየተሸሸጉ ብዛታቸው 2997 የሆኑ ሰዎችን አስፈርመውና የውክልናውን ደብዳቤ ይዘው ዳግመኛ ወደ ሀገር አስተዳደር ሚኒስቴር ይሄዳሉ።

ሚኒስቴሩ መ/ቤት ገብተው ደብዳቤያቸው ሲታይ የዓሊ ሙሳ ስም ተጠቅሷል። ይህንን ስም ያዩ ኃላፊዎችም «ንድ ዓሊ ሙሳን ማን ይችላል? እርሱ ሰይጣን ነው። ደግሞ የመንግሥቱ ኃ/ማርያም ቀኝ እጅ ስለሆነ ለውግኔ አሰጣጥ ይከብዳል» ብለው ይመልሱላቸዋል። ይልቅስ የተሻለውን አግራጭ እንንገራችሁ በማለት እዚያው አርባ ምንጭ ተመልሰው በዓሊ ሙሳ እግር ላይ ወድቀው «በድለናል ዳግ መኛ ከትዕዛዝህ አንወጣም። ባለግወቅ የበደልነውን ይቅር በለን» ብለው ይቅርታ እንዲጠይቁት ይመክሯቸዋል። ይህንን የሰሙት ሁለቱ ሰዎችና አቶ ተክሌ ወ/ጊዮርጊስ፡ «ብንሞትም እንሞታለን እንጂ በሥጋ ለባሹ በአሳዳጃችን እግር ላይ ወድቀን ይቅርታ አንለምንም። ብንሞትም ለጌታ ከብር ስንል እንሞታለን። ፍትሕን እስክናገኝም ድረስ አቤት ማለታችንን አንተውም» ብለው ይወስናሉ። ከዚያን ዕለት ጀምሮም ባለማሰለስ ዳግመኛ እንዳትገቡ ወደተባሉበት ወደ ሀገር አስተዳደር ሚኒስቴር መሥሪያ ቤት በድፍረት እየሄዱ አቤት ማለታቸውን ይያያዙታል።

አንድ ቀን እንደተለመደው ሀገር አስተዳደር ሚኒስቴር ሄደው የሚመለከተው ሰው ቢሮ ፊት ለፊት እንደቆሙ ዓሊ ሙሳ ደረጃውን እየወጡ ወደ እነርሱ ሲመጡ ሁለቱ ሰዎች፡ አቶ ተክሌ ወ/ጊዮርጊስና አቶ ብርሃኑ ደረሰ የወቅቱ የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ሊቀመንበር ያስተውላሉ። በዚህ መሃል ሰውነት ጠንካራው አቶ እስራኤል ጎዳ እንደ ነብር ተቆጥተው እጅጊአቸውን እየሰበሰቡ ለፍልሚያ ይዘጋጃሉ። ዓሊ ሙሳ እየሆነ ያለውን ነገር ልብ ላይሉ ወደ እነ አቶ እስራኤል እየቀረቡ፤ «እናንተ ምን ልታደርጉ እዚህ መጣችሁ? ይሄ፤ እኮ ጎሙጎፋ አይደለም» እያሉ ሲያፈዙባቸው አቶ እስራኤል «አንተም እኔም አብረን እንሞታለን እንጂ በእግዚአብሔር ሕዝብ ላይ አትጫወትም» በማለት ሲቃ እየተናነቃቸው እንደ ቆሰለ አንበግ ዘለው ሊከመሩባቸው ሲሉ ዓሊ ሙሳ ዘለው ቢሮ ውስጥ በመግባት በሩን ይዘጋሉ።

የአቤቱታ ጉዳያቸውን በሚገባ ተረድታ የነበረችው የተቀዳሚ ሚኒስትሩ ጸሐፊ ሰዎችን ጠርታ ቶሎ ከአካባቢው እንዲያሸጧቸው አድርጋለች። ከዚህን በኋላም ሁኔታዎች ወደ መጥፎ አቅጣጫ እያመሩ መሆናቸውን ያስተዋሉት የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ዋናው ጽ/ቤት የሥራ ኃላፊዎች አቶ እስራኤልን ወደ ባሌ አቶ ዘንበን ወደ ዲላ በመላክ ቀን እስኪያልፍ ዘወር እንዲሉ አድርገዋል።

የጋሞ አውራጃ የሰደት ታሪክ ሲተረክ የአባባ ቢባላ (አንዳንዶች በልጃቸው ስም ብቁ አባት ሲሏቸው አንዳንዶች አባባ ቢባሮ ይሏቸዋል) ስም ተደጋግሞ መነሳቱ አይቀርም። አባባ ቢባላ በጋሞ አውራጃ ውስጥ

የታወቁ ሰው ናቸው። ልዩ መለያቸውም የኢትዮጵያን ሰንደቅ ዓላማ ለብሰው፣ ጥሩንባ እየነፋና የተለመደውን የጋሞ ክርስቲያኖች አዋጅ በማወጅ፤ «አማና! አማና! የሱሳ አማና» «እመኑ! እመኑ! በኢየሱስ እመኑ!» በማለት ከሀገር ሀገር እየዞሩ ወንጌልን የሚሰብኩ አባት ነበሩ። አባባ ቢባላ ዕድሜ ጠገብ አዛውንትና ለምኒልክም አገልግሏሁ የሚሉ የልጅ ልጆችን እስከ አራት ትውልድ ድረስ ያዩ ጎሞቱ አዛውንት ቢሆኑም እርጅናቸው የምሥራቹን ቃል እንዳያውጁ አልተሟናቸውም።

የጤንቻ ጦሉላ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን መዘጋጀትና ቅዱሳን መታሠራቸውን እንደ ሰሙ የተለመደውን የኢትዮጵያ ሰንደቃላማ ልብሳቸውን ተጎናጽፈውና የምሥራች ማብሰሪያ ጡሩን ባቸውን እየነፋ ረጅም መንገድ ተጉዘው እስር ቤት ከተፍ ይላሉ።

«የታሠሩት ልጆቼ የታሉ?» በማለት ዘቡን ይጠይቃሉ። እስረኞቹ ክርስቲያኖች ተጠርተው ወደ እርሳቸው እየመጡ ገና ከሩቅ ሲያዩዋቸው ጠሪውም ተጠሪውም ስሜታቸውን መቆጣጠር አልቻሉም። ልጆቼ! ልጆቼ! እንዲህ አረንጓዙ! እኔን ነበር ማሠር እናንተ ብዙ የምትሠሩትን አሠሩአችሁ እያሉ እንባቸውን ማፍሰስ ጀመሩ።

እስረኞቹም ስሜታቸው ተነክቶ ከተላቀሱ በኋላ በእስረኞች ክብብ ውስጥ ጋበዟቸው። ለመመለሻ እንዲሆናቸውም ጥቂት ገንዘብ አስባስበው ሊሠጧቸው ሲመካከሩ በመስማታቸው ፈጠን ብለው በአዳፋ መሃረብ የተቋጠረ ገንዘብ አውጥተው ለእስረኞቹ ሊሠጡ እጃቸውን ዘረጉ። እስረኞቹም አንቀበልም ብለው ቢያንገራግሩም፤ «ልጆቼ በረከቴን እንዳ ታስቀሩብኝ! ከጌታዬ ልቀበል ያለውን ዋጋ አታስቀሩብኝ» ብለው በመቆጣታቸው እስረኞቹ እያለቀሱ የፍቅር ስጦታቸውን ተቀበሏቸው።

አባባ ቢባላም ለጫካኝ እስረኞቹን መርቀውና ባርከው ሲያበቁ፤ «እግዚአብሔር የሰጠኝን መልዕክት ለሻለቃ ግሌ ሙሳ መናገር አለብኝ» ብለው እየተቻኮሉ አርባ ምንጭ ወደሚገኘው አስተዳደር ጽ/ቤት ጉዞ እንደጀመሩ የልባቸው ቦታ ሳይደርሱ በጉዞ ላይ እንዳሉ በመንገድ ላይ አረፉ። አባባ ቢባላ ዛሬ በሕይወት የሉም «አማና! አማና! የሱሳ አማና» የሚለው አዋጃቸው ግን በጋሞ ሕዝብ አእምሮ ውስጥ ዛሬም ድረስ እንዳቃጩለ ነው።¹²⁴

124 አቶ ቴዎፍሎስ ተስፋዬ እንደተረከትና ሌሎች የቤተ ክርስቲያኒቱ መሪዎች እንዳረጋገጡት። ርፍቦት መጽሔት፤ 1987 ዓ.ም.

በመከራው ወቅት ደጅን የነበሩት ቆራጦቹ የጋሞ እናቶች

በእነዚያ የመከራ ዓመታት ውስጥ በጠቅላላው በጋሞ አውራጃ ውስጥ ከሚገኙት 142 የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያናት መካከል 141 ያህሉ ተዘግተዋል። ፈርሰዋል። ለተለያዩ መንግሥታዊና የፖለቲካ ማኅበራት መጠቀሚያ ውለዋል። ተዓምረኛዋና ሳትዘጋ የቀረችው አንዲቷ አጥቢያ ኤሌ የምትባለዋ ብቻ ነች። ኤሌን እንደ ኤሊ ድንጋያማ ገላ በማልበስ እግዚአብሔር መሸሸጊያ ስለሆናት የእሳቱ ወላፈን ያለፈው በላዩዋ ላይ ነው። የኤሌ አካባቢ የገበሬ ማኅበር ሊቀመንበር እግዚአብሔር ተጠቅሞበት አጥቢያዋ እንዳትዘጋ ተከራካሪ አድርጎ ስላቆመው የኮሚዩኒዝም ጡጫ አላረፈባትም። በእነዚህ የመከራ ዓመታት ቁጥራቸው ከመቶ በላይ የሚሆኑ መሪዎችና ምዕመናን በተደጋጋሚ ጊዜያት ከሦስት ወር እስከ ሁለት ዓመት በሚደርስ ቅጣት ወህኒ ቤት ሰንብተዋል። እንደ አቶ ባሳ ዲኦ የመሳሰሉት የቁጫ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን መሪዎችና ምዕመናንም ከጋሞ ሰዎች ጋር መከራውንና እስራቴን የተቀበሉት እኩል ነው። (ስለ ቁጫ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አመሠራረት ዝርዝር ታሪክ በቅጽ ሁለት መጽሐፍ ላይ ይመልከቱ።)

በአርባ ምንጭ ከተማ በመካነ ኢየሱስ የወጣቶች ሆስቴል ውስጥ እያደሩ የሚማሩ የጨንቻና የአካባቢዎቹ የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ወጣቶችም! «ከሁሉም በላይ አብዮቱ!» የሚለውን መፈክር አንልም

«ከሁሉም በላይ ከፍ ብሎ ያለው እግዚአብሔር ነው» በማለት እንደ አባቶቻቸው ጸንተው ስለቆሙ ጠባሳው እስከዛሬ ድረስ በሚታይ ቅጣት የድርሻቸውን የመከራ ልምጭ ቀምሰዋል።

የከበደው የመከራ ደመና እየገፈፈ በመሄዱም የመጨረሻው «የእስራት ሰንሰለት» ከክርስቲያን መሪዎች ላይ የወደቀው ግንቦት 30/1973 ዓ.ም አመሻሽ ላይ ነው። እስረኞቹ ከተፈቱ በኋላ ምን አደረጉ? ወዴትስ ሄዱ? አቶ ይስሐቅ አድሮና አቶ ተስፋዬ ቶሌ እንዲህ ያስታውሱታል፤ «የጋሞ እስረኞች ለሁለት ዓመት ያህል ታስረን እያለ ግን እንዳመጣልን እንኳን መለየት እስከማንችል ድረስ ስንቅ አልተጓደለብንም ነበር። በተለይ ሴት እህተቻችንና እናቶቻችን ስንቅ በማቀበሉና እስረኞቹን በማጽናናቱ ረገድ ሊገለጽ የማይችል ትጋት አሳይተዋል። ከተፈታን በኋላ ውለን ሳናድር ያገለገሉንን ሁሉ ስለበገነታቸው ለማመስገንና አብረን ለመጸለይ ብንፈልግም እግር በእግር የሚከታተሉን የጨለማ ሰዎች ስለነበሩ ትንሽ ችግር ገጥሞን ነበር። ያም ቢሆን ግን እኛም አልበዘንንም። አንድ ቀን የአቶ ጌምቦ ቤት ወደሚገኝበት ወደ ሳንቲ እኔ (አቶ ይስሐቅ) ከአቶ ተስፋዬ ቶሌ፣ ከአቶ ጳውሎስ ዛቶና ከአቶ ቦሎሶ በምቤ ጋር በመሆን አብረን ወረድን ለአንድ ሌሊት እዚያ ካደርን በኋላ በማግሥቱ ወደ ፋርኦ ቤተ ክርስቲያን ጉዞ አደረግን፤ እዚያ ስንደርስም የጸሎት ቤቱ ዝግ ነበር። ጥቂት እንደመተከዝ ብለን ቆም እንዳልን ጥቂት ሰዎች መጥተው በጥቅሻ እያወሩን ከመንደሩ ራቅ ወዳለ ጫካ እየመሩ ወሰዱን። ጫካው ጥቅጥቅ ያለ ቢሆንም በመካከሉ አንድ ትልቅ የዋርካ ዛፍ ነበረ። በሁለትና በሦስት ደቂቃ ውስጥ ከየት መጡ ሳንል በመቶ የሚቆጠሩ አማኞች በየአቅጣጫው እየተሹለኩለኩ በመምጣት በዋርካው ሥር ተሰበሰቡ። ለካንስ የእኛ መምጣት በምሥጢር ለሁሉም ተዳርሶ ነበር። በአጋጣሚ ቀኑ የቅዱስ ቁርባን መታሰቢያ ሥርዓት የሚፈጸምበት ዕለት በመሆኑ አምልኮውና ባህላዊ ዝማሬው በዚያ ጫካ ውስጥ እንደ ጉድ ተሹጎደጎደ። . . . ይህንን ስነመለከት ስሜታችንን መቆጣጠር አልቻልንም። አሃ! ለካንስ ከእስር ያስፈታንና ከሞት ያዳንን የእነዚህ ሰዎች ጸሎት ነበር በማለት እዚያው ወድቀን ማልቀስ ጀመርን።

ጉባዔው አብቅቶ ሰው መበታተን ሲጀምር የተቀመጡበትን የመቀመጫ ድንጋይ እየያዙ አንድ ባንድ ሹልክ እያሉ ሄዱ። ያን መሰሉ የጸሎት ትጋት የነጠሩ ክርስቲያኖችን እንደወለደ ተረዳን።

ከእስር የተፈታነው ሁላችንም ቀሪ ህይወታችንን ለመምራት የተለያየ ሃሳብ ነበረን። አንዳንዶች ሌላ ሀገር በመሄድ ሥራ ለመጀመር

አሰበን ነበር። ሌሎችም የራሳቸውን የንግድ ድርጅት ለመክፈት፣ እርሻ ማረስ . . . ግን ያንን የጫካ ጉባዔ የተመለከትን ሁላችንም ሆንን ታሪኩን የሰሙ በሙሉ በውሳኔአችን አልጻናንም። ይህንን ሕዝብ ጥለን ወዴት እንሄዳለን? የትም አንሄድም። እርስ በርሳችን ቃል ኪዳን ተገባባን።» ብለዋል አቶ ይስሐቅ አድሮና አቶ ተስፋዬ ቶሌ።

አቶ ተስፋዬ ቶሌ

(. . . መከራው አጥርቶናል፤ ፍሬአችንንም አብዝቷል።)

ለአሥር ዓመታት ያህል ተወርሶ የቆየው የጸሎት ቤት ተመልሶ በባለቤቶቹ እጅ በመግባቱ ነበር።

መዘምራን እየተጠራሩ በመምጣት ለዓመታት ያህል በተጎሣቆለው መድረክ ላይ በመውጣት የወትሮውን ዝማሬ አገነኑት። አዳራሹ ሸረረት አድርቆበታል። ዳሩ ቀና ብሎ ለማየት ማን ጊዜ ነበረው እንጂ። ወንበሮች ተሰባብረዋል፣ የተቀሩትም ተዘርፈው ተወስደዋል። ሕዝቡ ምን ትዕግሥት ኖሮት ይቀመጥ? በፍጹም አልተሞከረም። ገለፃው ከውሱን ቃላት ውጪ ስለሆነ አንባብያን ሁኔታውን በመገመት በዓይነ ጎሊናቸው ቢቃኙት መልካም ነው።

እስረኞቹ በሙሉ ከተፈቱ ከስምንት ዓመታት በኋላ ሐምሌ 8/1981 ዓ.ም የጨንቻ ከተማ እንደወትሮው የተፈጥሮው ጭጋግ ቁልቁል አልተጫናትም። ከተማዋ ከዳር ዳር ፈክታለች። ያፈካት የቅዱሳን ዝማሬና ዕልልታ ነው። ክርስቲያኖች ፀአዳ ልባሳቸውን ለብሰውና መጽሐፍ ቅዱሳቸውን ከፍ አድርገው እያውለበለቡ በአራቱም አቅጣጫ በመጉረፍ የጦሎላ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያንን ግቢ አጥለቀለቁ። ደስታቸው አለም ከንያት አልነበረም።

የመከራው ዶፍ ጸጥ ያለ ይመስላል። በዛሬዋ ጋሞ ከየአቅጣጫው የሚደመጠው ዝማሬ ብቻ ነው። ጦሉላም ሆነች በመከራው ዘመን ተዘግተው የነበሩት የተቀሩት 140 ያህል አጥቢያዎችና ከዚያ ወዲህ የተተክሉ የጸሎት ቤቶች ለአዲስ አገልግሎት መነቃቃት ከጀመሩ ሰነባብቷል።¹²⁵ የጋሞ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን በአሁኑ ወቅት እጅግ ያበበችበትና የፈካችበት ዘመን ነው። ሁሉም የአቅሙን ያህል ባለመታከት ይሮጣል፣ ይተጋል፣ የወንጌሉን የምሥራች ለማዳረስ!

«ይህ ለሚመጣው ትውልድ ይጻፍ! የሚፈጠርዎ ሕዝብ ለእግዚአብሔር እላል ይላል።
እግዚአብሔር ከመቅደሱ ከፍታ ሆኖ ተመልክቷልና . . .
የእስረኞችን ጩኸት ይሰማ ዘንድ! ሊገደሉ
የተፈረደባቸውን ያድን ዘንድ!»
(መዝ. 102:18-20)!

በዚህ ጥቅስ ነው ሞትን ተራምደው የተሻገሩት ጋሞዎች ዛሬም ድረስ የሚጽናኑት።

ጎፋ

በዋሻ ውስጥ አምልኮ ሺህዎችን ያፈራ ምድር

ጋምጎፋ ክፍለ ሀገር «ከመጤ ሃይማኖት» አምልኮ በቀዳሚነት ነፃ ሆኖ ለሌሎቹ ክፍለ ሀገራት አርአያ መሆን እንደሚገባት የክፍለ ሀገሩ አስተዳዳሪዎችና የፖለቲካ መሪዎቹ የወሰኑትና የተማማሉት ደጋግመው ነው። በተለይም ቀደም ባሉት ክፍሎች ውስጥ ለመጥቀስ እንደተሞከረው በወቅቱ የክፍለ ሀገሩ አስተዳዳሪ የነበሩት ሻለቃ ዓሊ ሙሳ የነበራቸው ጥላቻና የግፍ ጥማት ተተርኮ የሚጠቃለል አይደለም። እርሳቸውን የተኳቸው ጄኔራል ጌታቸው ሺበሺም ቢሆኑ ዓላማቸው አንድ ነበር፤ «ቀደም ሲል የኤስ.አይ.ኤም ሰበካ ይባሉ የነበሩትን የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያናትን በቀዳሚነት ማጥፋት ለዚህም ዘመቻ ጊዜ ያለመስጠት።»¹²⁶ የሚል ውሳኔ በሚስጥር አስወሰነው ነበር።

በጋሞና በአካባቢው አውራጃዎች የተለኮሰው የስደት ሰደድ ጎፋ አውራጃ የደረሰው ገና በማለዳው ነው። ሰደቱ በ1971 ዓ.ም. ሲጀመር

¹²⁵ ከልዩ ልዩ ሰዎች ጋር የተደረጉ ቃለ ምልልሶች፤ ርፕቦት መጽሔት፤ 1987

¹²⁶ በክፍለ ሀገሩ አስተዳዳሪዎች የተገፋ ደብዳቤዎች፤ ጎጃር 19/1976 ዓ.ም. ቁጥር 25/ብር-1-8። ግንቦት 30/1978 ዓ.ም. ቁጥር 4119/7794-24፤ ጥር 23/1975 ቁጥር 1825/75

በጎፋ አውራጃ ሥር 208 ያህል የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አጥቢያዎች ነበሩ። ከሃያ ሁለት ሺህ በላይ የሚሆነው ምዕመንም ተረጋግቶ በአምላኩ ግግ ላይ ተሠማርቶ በነፃነት እያመለከ ነበር።¹²⁷

ሕዝቡ መደበኛ ህይወቱን እየመራ ባለበት ጊዜና አብያተ ክርስቲያናትም ተረጋግተው የተለመደውን አገልግሎታቸውን እየሠጡ በነበረበት ሰዓት የኮሚዩኒዝም የክህደት በትር በእያንዳንዱ አጥቢያና በእያንዳንዱ ግለሰብ ላይ ማረፍ ጀመረ።

ያለምንም ርህራሄ ቤተ ክርስቲያናት በሙሉ እንዲወድሙት ዕዛዝ ተላለፈ። በቀዳሚነት የአውራጃው ጽ/ቤት በሚገኝበት ግቢ ላይ የጥፋት ሠራዊት በመዝሙቱ ዘጠኝ ክፍል የቆርቆሮ ቤቶች እንዳሉ ወደሙ። ንብረቶቹ እየተጋዙ በዘራፊዎች እጅ ገቡ። ትናንት የተዘመረበት ግቢ በማግሥቱ ባድማ ሆነ። የጣሪያ ቆርቆሮዎች ተጋዙ፤ የማገርና የቋሚ እንጨቶች እንኳን ሳይቀሩ እየተነቀሉ ተወሰዱ። ይሄው የጥፋት እጅ ወደ ሌሎችም አካባቢዎች እየተዘረጋ በአጭር ቀናት ውስጥ በአውራጃው ክልል ውስጥ የነበሩት የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያናት የአጥቢያዎች ሕንፃዎች በሙሉ እንዲፈራርሱ ተደረገ። በመቀጠልም የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አማኝ የተባለ ሁሉ እየተለቀመ ያለፍርድ ወደ እስር ቤት ተጣለ። ርህራሄ በሌላቸው ወታደሮችም በግፍ ተቀጠቀጡ፤ በአስቃቂ ድብደባ ብዙዎቹ የአካል ጉዳት ደረሰባቸው። ድብደባውን መቋቋም ያልቻሉት እንደ አቶ አብርሃም በላቸው ዓይነቱ የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ጽኑ ክርስቲያንና አገልጋይ በሣውላ ወህኒ ቤት ውስጥ በአስቃቂ ድብደባ ህይወታቸው አለፈ።

አዛውንትነት ያልተከበረበት፤ ሽበት ያልታፈረበት ሥርዓት ነውና አባቶች ባሳደጓቸውና ቆመው በዳሯቸው ልጆቻቸው ተዋረዱ። ወንጌላዊ ዮሐንስ ዳርታ፤ አቶ ሶሳ ጋይላ፤ አቶ ዳልሻ ዳና በአካባቢው ወገኖቻችን ላይና በእነርሱ በራሳቸው ላይ የደረሰውን ግፍ በዓይን አማኝነት እያነቡ ሲተርኩ ይዘገንናል!

«... ኃላፊው ቆመው ወታደሩን ደብድብ ብለው አዘዙት። አንደኛው ወታደር እንዴት የአባቱን ጓደኞች እመታለሁ እያለ በትሩን ለማስመሰል ያህል በእኛ ላይ ሰንዘር አድርጎ ነካ ነካ ሲያደርገን ያስተዋለው ኃላፊ በሉ ተንበርክካችሁ በእዚህ አሸዋና ድንጋይ ላይ ሂዱ ብሎ አዘዘን። እኛ አርጅተናል እንዴት በእንብርክዞ እንሄዳለን ብንለው ሲሠግ አልቻለም። እየገረፈ በአሸዋ ላይ በእንብርክካ ብዙ ሰዓት አስኪደን። ይህን መሰሉ ቅጣት ሲሰለቸውም ከዚያ ተነስተን በጣታችን ብቻ ቆመን

¹²⁷ የጎፋ አውራጃ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ታሪክ፤ ያልታተመ ገጽ 15

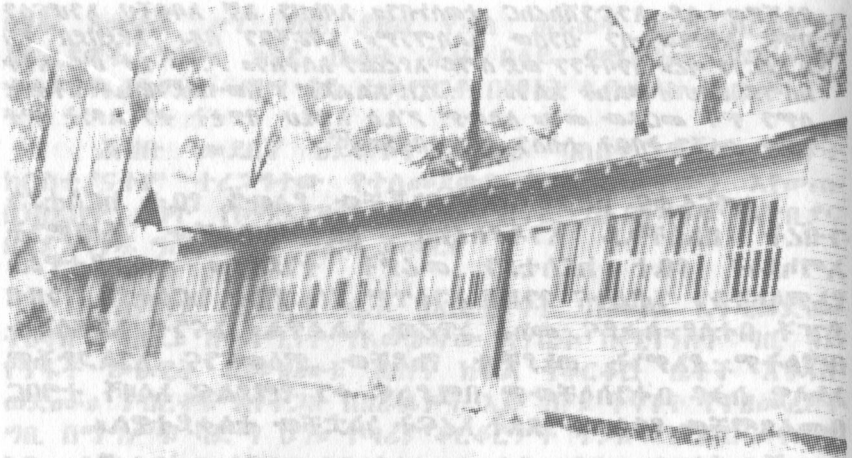
በአሸጥሞ ላይ እንድንሸከረከር ተወሰነብን። እባክህን እኛ አባቶቻህ እንሆናለን በግፍ አትጫወትብን ብንለው አልሰግንም። እግራችንን በፋ፣ እየደበደበ ሽባ ሊያደርገን ጣረ። እንባችንን ወደ ሰግይ እየረወጥን አለቀሰን። . . . ጌታ ሆይ አንተ ከሰግይ ሆነህ ተመልከት አልን። . . . ጊዜ አልፈጀም ያለው ወደ ባስኪቶ በተቀየረ ሰግን ጥቶ መርዶው መጣ። ሌላውም ፖሊስ እንዲሁ በጥረት ቀን ልዩነት ጥቶ እኛው ራሳችን ትበሩት ተብለን ታዘን ቀበርንው።¹²⁸

ከግርፋቱና ከስቃዩ በኋላ በእጃቸው ያለውን የቤተ ክርስቲያን ንብረት በአስቸኳይ እንዲያስረክቡ ጊዜ/ባከበራቸው ሹግምንት አግካይነት የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ተገደዋል። ተሰቃይተዋል። የአምላካችንን ንብረትና ገንዘብ አንሰጥም ያሉ የቤተ ክርስቲያን ገንዘብ ያገኙ በተለየ ስቃይና መከራ ነጥረው አልፈዋል። እናንተ እንዳላችሁ በግለትም የአምነት ወኔያቸው የከዳቸው ምዕመናንና አገልጋዮችም አካላዊ ስቃይ ቢቀንስላቸውም በግያልፍ ቀን የግያልፍ አሳዛኝ ተግባር በመፈጸማቸው የገሊናው ጸጸት እረፍት ነስቷቸው ተሰቃይተዋል።

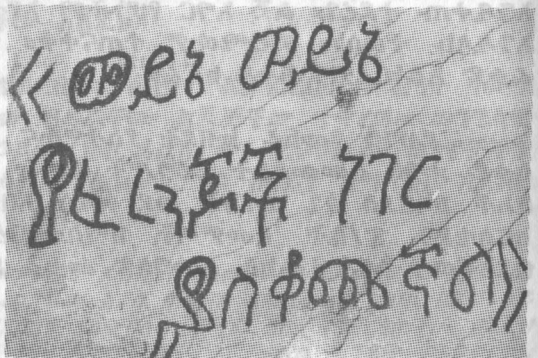
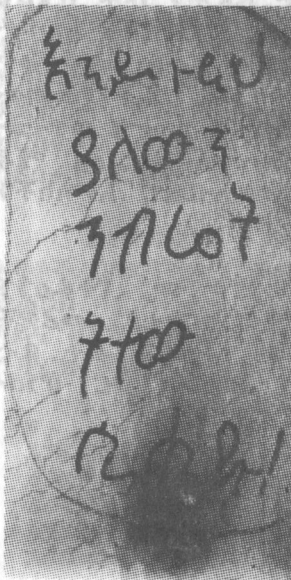
የአንድ ዕለቱ የእስር ቤት ገጠመኝ ይህን ይመስላል። በእስር ቤት የተወረወሩት እስረኞች በከፍተኛ አካላዊ ቅጣት ከተቀጡ በኋላ በአንድ ክፍል ውስጥ እንዲታጎሩ ተደረገ። ይሄን ጊዜ ስቃያቸውን ለፈጣሪያቸው ለመንገር የጸሎት አዋጅ በግወጅ ሌሊቱን ሁሉ ሲጸልዩ ያድራሉ። በግግሥቱ ከሰዓት በኋላ አስደናቂ ነገር ይፈጸማል። ከእሁድ ከሰዓት በኋላ ጀምሮ እስከ ረቡዕ ድረስ አካባቢው በመሬት መንቀጥቀጥ ተናወጠ። አሳሪዎቻቸው ተሰብስበው በመምጣት ይሄ ጥፋት የመጣው በእናንተ ጸሎት ስለሆነ ልካችሁን ታገኛላችሁ በግለት ከከተማ ወጥተው እንዲቀጡ ተደረገ። ልጅ እግር የሆኑትም እየተመለሙ ወደ ጦር ሜዳ እንዲላኩ ተወሰነ። ምርጫውም ተጠናቀቀ። የእግዚአብሔር አምላካችን ፈቃድ አልነበረምና እቅዱ ከሸፈ።¹²⁹

ይህንን የመከራ ክብደት ያስተዋሉና የወገኖቻቸውን የቅዱሳንን ስቃይ ታግሎ ለመመልከት ትዕግሥት ያጡት የቤተ ክርስቲያን መሪዎች በእቶ ዘካርያስ ፅጌ መሪነት ወደ አዲስ አበባው የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ጽ/ቤት በመምጣት ከግስተባበሪያ ጽ/ቤቱ ጋር ሆነው በደላቸውን ለፍትህ አካሉ ለመግለጽ መከራ ያደርጋሉ።

¹²⁸ ነሐሴ 1/1989 ዓ.ም ቃለ መጠይቅ
¹²⁹ ዝኒ ከግሁ።

መጋቢት 29/1969 ዓ.ም. የኢ.አ.ደ. ኤም ሚሲዮን ለቆ የወጣው የቡልቂ ጣቢያ አስተዋሽ አጥቶ እየፈራረሰ ነው።

በቤተኛ የውስጥ ግርግዳ ላይ ከተፃፉት የቁጭት ጽሑፎች መካከል

በመጨረሻም «የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን የሕግ እውቅና ያላት ቤተ ክርስቲያን ስለሆነች የምዕመኗ በነፃ የማምለክ መብት የተከበረ ነው።» የሚልና በወረቀት ላይ የሠፈረ፤ «የአምልኮ ነፃነት ማረጋገጫ» ከሀገር አስተዳደር ሚኒስቴር ይዘው ይመለሳሉ።

እግረ መንገዳቸውንም የደስታ ስሜት እየተናነቃቸው አርባ ምንጭ ከተማ ቆም በማለት ለከፍለ ሀገሩ አስተዳዳሪ ለሻለቃ ዓሊ ሙሳ ደብዳቤውን በማሳየት ትዕዛዙ ወደ ጎፋ እንዲተላለፍ ይጠይቃሉ። አስተዳዳሪውም ገና ደብዳቤውን እንዳይ፤ «እናንተ የኢምፔሪያሊዝም ሰላዮች ናችሁ። አልፎም ተርፎ እኔን በማለፍ ሌላ ትዕዛዝ ይዛችሁ መምጣታችሁ ድፍረት ነው። ስለዚህ ወደ አውራጃው ፖሊስ ጣቢያ ሄዳችሁ በልዩ ጥበቃና ምርመራ ሥር ትቆያላችሁ።» በማለት ያልጠበቁት አደጋ ይወርድባቸዋል።

እንደተባለውም አቶ ዘካርያስ ፅጌና አቶ ታንጋ ጋታሮ ወደ አውራጃው ፖሊስ ጽ/ቤት ለመሄድ በመኪና ተጭነውና ታጅበው እንቅስቃሴ ጀመሩ። ጥቂት እንደተጓዙም የነበሩበት መኪና ተገልብጦ ጉዳት ይደርስባቸዋል። በአደጋውም አቶ ታንጋ ከፋኛ ስለቆሰሉ ወደ ሳውላ ሄደው አስቸኳይ ህክምና እንዲያገኙ ይደረጋል። አቶ ዘካርያስ ፅጌ ግን የጉዳታቸው መጠን ለክፉ የማይሠጣቸው ስለነበር የመጀመሪያ ርዳታ እንኳን ሳያገኙ ወዲያውኑ ወደ ወህኒ ቤት ተጣሉ።¹³⁰

የአቶ ከቲማ ድልባቶ እና የአቶ ጎሣዬ ጎንዳሉ ገጠመኝም የዘመኑን የግፍ ክብደት አመልካች ነው። አቶ ከቲማ እህታቸው ይሞታሉ። በለቅሶው ቦታ ላይም ክርስቲያን ናቸውና ለቀብር በመጣው ሕዝብ ፊት ቆመው የእግዚአብሔርን ቃል ያነባሉ። ይህንን የሰሙ የአካባቢው ሹማምንት በለቅሶ ላይ እንደተቀመጡ ፖሊስ አስልከው በመውሰድ ለሦስት ወራት ያህል ወህኒ እንዲስነብቱ ይበየንባቸዋል። አቶ ጎሣዬም እንዲሁ በአባታቸው ቀብር ላይ ቆመው መጽሐፍ ቅዱስ በማስተማራቸው የሦስት ወራት እስራት ተፈርዶባቸዋል።

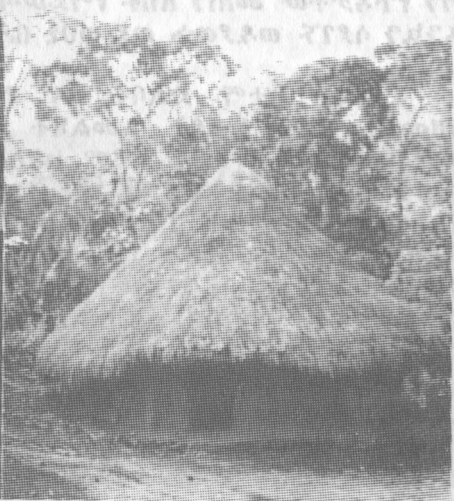
¹³⁰ John Cumbers, Count It All Joy, PP. 98-99

ጸሎት በዛኪሪ ዋሻ ውስጥ
(ፎቶ ከጎፋ ቃለ ሕይወት)

የዛኪሪ ዋሻ የመግቢያ በር

ከዛኪሪ ዋሻ መልስ የጎፋ ቃለ ሕይወት
ቤ/ክ አውራጃ ጽ/ቤት የነበረችው ጎጆ

ከእስር የተረፉትና ቅጣታቸውን ፈጽመው የወጡት ክርስቲያኖች በመከራው ከብደት ምክንያት እንኳንስ ተሰብስበው አንድ ላይ ሊያመልኩ ቀርቶ ከሁለት በላይ ሆኖ መታየቱም እንደ ወንጀል ይቆጠርባቸው ጀመር። 208 አጥቢያዎች በሙሉ ፈራርሰው ፍራሹ ተግዞ ተወስዷል። የቀረው ንብረት ተወርሷል። ጠንካራ መሪ የነበሩትም ብዙዎች ከ2-5 ዓመታት ተፈርዶባቸው ወህኒ ወርደዋል። ያለ አምልኮ ደግሞ መኖር አይቻልም። ስለዚህ ደፋሮቹ የጎፋ መሪዎች አንድ መላ ያገኛሉ። የተፈጥሮ ዋሻን እንደ መሸሸጊያ በመጠቀም የቅዱሳን አምልኮ እንዲቀጥል ማድረግ።

በዚሁ ዕቅድ መሠረትም በቡልቂ ዙሪያ አሪ በተባለው አካባቢ ዛኪሪ የሚባል ሰፊ ዋሻ መኖሩን ያውቃሉ። ይህ አካባቢ በፍፁም ከዕይታ የራቀና ብዙ ዓይን የማያርፍበት ቦታ ነው። ጥናቱና ዝግጅቱ ከተጠናቀቀ በኋላ በሌሊትና በበአላት ቀናት ምዕመናኑ ወደዚያ እየሄዱ በዋሻው (በሸለቆ) ውስጥ ማምለኩን ይያያዙታል። እልልታው ይቀልጣል። ዝማሬው ይደምቃል። መጽናናቱ ይፈሳል። የአካባቢው ተራሮችም በገደል ማሟቶ ድምጽ እየተቀባበሉ የክርስቲያኖችን ዝማሬ ማስተጋባቱን ተያያዙት። የዛኪሪ ዋሻም ቅዱሳንን ሰውሮ በመሸሸግ ታማኝነቱን አረጋገጠ። ከአምልኮ ውጪም ልዩ ልዩ አስተዳደር ነክ የሆኑ ሰብሰባዎችና ከፍተኛ ጉባዔዎች ሁሉ በዚያ ዋሻ ውስጥ ማከናወን እየተለመደ ሄደ።

ዓመታት እያለፉ በሄዱ ቁጥርም የክህደቱ የጨለማ ዘመንና፣ የመከራው ወላፊን እየቀነሰ በጎፋ ቤተ ክርስቲያን ላይ የከበደው ጥቁር ደመና እየተገፈፈ መሄድ ጀመረ። ከዕለት ወደ ዕለት የነፃነቱ ጎህ ሲፈነጥቅ፣ የእስረኞች ሰንሰለት መበጣጠስ ሲጀምር የጎፋ መሪዎችና ምዕመናን ለስምንት ዓመታት ያህል ሸሽጎ በታማኝነት ያኖራቸውን የዛኪሪን ዋሻን የፈጠረውን አምላክ አመስግነው በአደባባይ መገለጥ ጀመሩ። ጥቂት ሆነው ወደ ዋሻ ውስጥ ተጠልለው የገቡት ክርስቲያኖች በመከራው ዋዜማ ዋሻውን ሲለቁ ብዛታቸው 252 የሆኑ አጥቢያዎችና ቁጥራቸው 60,000 የሚሆኑ ምዕመናንን እንዳቀፉ በሃሴትና በደስታ እየዘመሩና የአሸናፊነት ሰንደቅ እያውለበለቡ የሚያስፈራ ሠራዊት ሆነው ከዋሻው ወጡ። የዋሻው አምልኮ ካበቃም በኋላ ከአርጊኖ ወንዝ ማዶ የነበረው ባንክ ባስኪቶ በክፍለ ማኅበራት ጎብረት ደረጃ ልደግ ብሎ ጥያቄ አቀረበ፤ የራሱንም ጎጆ ወጣ። በመቀጠልም ከዚሁ ክፍለ ማኅበራት ጎብረት መሎ ባንካ በፊናው 7 ክፍለ ማኅበራን ይዞ፣ ባስኪቶም እንዲሁ 6 ክፍለ ማኅበራትን ይዞ በክፍለ ማኅበራት ጎብረት ደረጃ ለመሥራት ለሁለት ተከፈሉ።

ዛሬ የጎፋ ቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን ክፍለ ማኅበራት ጎብረት! « . . . ከአንዱ ጫፍ ቁመው አሸጋግረው ቢመለከቱ ሌላውን ጫፍ ለማየት የሚያዳግት 20 ሄክታር የከተማ ቦታ ባለቤት ሆናለች። እንኳንስ በቀን በሌሊትም ምዕመናኗ በእግር ማቋረጥ በተከለከሉበት በሣውላ ከተማ»¹³¹ ብቻ 5 አጥቢያዎች ተተክለው እነሆ ወንጌልን በነፃነት እየሰበከች ነው። 85% የሚሆነው የጎፋ ዙሪያ ሕዝብ የቃለ ሕይወት ቤተ ክርስቲያን አባል በሆነበት በዚህ አካባቢ ከ85,000 በላይ ምዕመናንን ያቀፉ 238 አጥቢያዎች ይገኛሉ።¹³² እነዚህ አጥቢያዎች ራሳቸውን ያደራጁት በአሥራ አንድ ክፍለ ማኅበራት ሲሆን እስካሁን በጎብረቱ ጽ/ቤት አማካይነት 11 ወንጌላዊያን ከጎፋ ዙሪያ አውራጃ ውጪ ለወንጌል አገልግሎት ተልከዋል። ዛሬም ጎፋዎች! «ምህረቱ ለዘለዓለም ነውና» እያሉ በመዘመር የእምላካቸውን የማዳን ኃይል እየተርኩ አምልኮአቸውን በመፈጸም ላይ ይገኛሉ።